(THE WORKERS' WORD)
The Lithuanian Workers' Weekly, Published by the "Darbininkų Žodis" Publishing Association, 325 Queen St. W., Box 31, Toronto, Ont., Canada

DARBININKŲ ŽODIS

VISŲ ŠALIŲ PROLETARAI, VIENYKITĖS

SUBSCRIPTION RATES: In Canada and Great Britain: One Year $2.00; 6 Months $1.00. In All Other Countries: One Year $2.50; 6 Months $1.25. Single Cp. 5 c.

Nr. 45 (144) KETVIRTADIENIS, LAPKRIČIO (NOVEMBER) 5, 1936, TORONTO, ONTARIO METAI V

SUKONCENTRUOTA VISOS JEGOS APGYNIMUI MADRIDO

Fašistai Vėl Buvo Apgulę Madridą, Skindamies Kelią Kanuolėmis, Tankomis ir Bombomis iš Orlaivių

SAKOMA, KAD GAVO TANKŲ IŠ SOVIETŲ SĄJUNGOS, O ORLAIVIŲ IŠ MEKSIKOS

Madridas, Lapkričio 2.—Pereitą penktadienį ir šeštadienį lojalistai nuvyjo fašistus nuo Madrido keletą mylių pietiniame fronte. Lojalistai jau turi tankų. Sakoma, kad 60 tankų gavo iš Sovietų Sąjungos ir 20 orlaivių iš Meksikos. Atmušti fašistai tuojaus atsigabeno daugiau kariuomenės iš šiaurinio fronto ir padarė kontrataką, atsiėmė nekurias pozicijas iš lojalistų. Parla miestelis buvo kelis kartus fašistų užimtas ir kelis kartus vėl išvyti per paskutines tris dienas. Orlaiviais fašistai bombarduoja Madridą iš taip aukštai, kad jų nesimato ir nesigirdi, tik pasigirsta kuomet bombos pradeda kristi. 213 užmušta suaugusių ir apie 300 vaiku.

Sekmadieny, fašistai vietoj bombų, mėtė lapelius iš orlaivių ant Madrido, šaukdami geruoju pasiduoti. Tačiau nepadarė jokios įtekmės į žmones. Dabar mūšiai pietiniame fronte tebeina vietomis 15, vietomis 20 mylių nuo Madrido ir, tik 400 jardų tolumo vienų pozicijos nuo kitų.

Madride pradėjo veikti fašistų slapukai (snipers) ir pereitą naktį sužeidė du sargybiniu.

Lojalistų ūpas labiau pakilo, atmušus fašistus. Pašaliniai stebėtojai mano, kad jeigu ir pasisektų fašistams užimti Madridą, tai ne anksčiau kaip apie Kalėdas, o gal ir visai nepaims.

Lojalistų orlaiviai išsprogdino 20 fašistų orlaivių Talavera aerodrome ir taiko bombarduoti daugiau strateginių vietų fašistų pusėj.

Korespondentas Weaver paduoda, kad Madride esą mažiausia 350.000 pasiruošiusiu piliečių kautis iki mirties, bet nepasiduoti.

Prezidento Largo Cabalero sūnų sugavo fašistai ir nugalabino. Taipgi mirė jo žmona.

La Passionaria Ibarruri, narsiojo mainierio žmona aktyviai dalyvauja fronte. Kada fašistai pradėjo atmušti lojalistus ties Illescas, Passionaria priešaky visų puolėsi kontratakon, šaukdama į savuosius "Laikykites vieningai, laikykites vieningai!" Fašistai sulaikyti ir atsiimta senosios pozicijos.

Šeštadieny lojalistų orlaiviai bombardavo Seville, Talavera, Reina, Salamanka ir kitus miestus. Tuo pačiu laiku fašistai bombardavo Malagą, Madridą ir Getafe, kur lojalistų orlaivių stotis, 6 mylios į pietus nuo Madrido.

Lojalistai paėmė 22 prekinius nedidelius laivus iš fašistų pereitą šeštadieny. Netoli Barcelonos, pereitą šeštadienį, fašistų laivas mėgino išsodinti savo kariuomenę ant sausumos. Pirmiaus iš jūros apšaudė miestuką Rosas ir artinos prie krašto. Miestelio majoras suorganizavo 70 vyrų su 10 kulkosvaidžių su su šautuvais nuvijo laivą. Po to, įvykio Katalonijos provincijoj tuojau sumobilizuota armija iš 200,000. Tą pačią dieną taip pat prie Rosas, fašistai paskandino vieną lojalistų laivą, kuris buvo pastojęs kelią fašistų laivui, gabenusiam maurus.

Talavera mieste esą 46 vokiečių orlaivių su 133 orlaivininkais, kurie nei žodžio nemoka ispaniškai, tačiau skaitomi ispanijos žmonėmis. Fašistų tankai beveik visi atgabenti iš Italijos. Kavalerija sudaryta iš morokiečių maurų.

ARESTUOTA 200 STUDENTŲ LENKIJOJ

Waršava, Spalio 28. — Uždarius priešžydišką (fašistų) kliubą Waršavos universitete, 200 studentų kėlusieji protestą buvo areštuoti.

Jeigu Sugriūtų Suvienytas Frontas, Įsigalėtų Fašistai

Francijos socialistų-radikalų suvažiavime užgirtas suvienytas liaudies frontas Francijoj ir premiero Bliumo vadovybėje, nežiūrint dešiniojo sparno delegatų kelto lermo prieš vienybę. Nustatyta, kad jeigu dabartiniu laiku sugriūtų liaudies frontas, tai Francijoj valdžią paimtų fašistai.

ARESTUOTAS BUVĘS CCF IR RCMP NARYS UŽ KLASTINGĄ LOTERIJĄ

Peter Simonds, buvęs, o gal ir dabar esantis Kanados Raitosios Karališkos Policijos (RCMP) valdininkas areštuotas pardavinėjant loterijos tikietus kalėdiniam lošimui. Tikietai padaryti CCF vardu, apie kuriuos CCF vadovaujančios įstaigos nieko nežino. Ant tikietų atspausdinta Anglijos karaliaus Edvardo didelis paveikslas.

Simonds skaitosi CCF nariu, bet jo mokestys esą nemokėtos. Nežinia dar tikrai, ar žvalgyba sąmoningai jį atsiuntė į CCF, ar jis asmeniniai mėgino pasipelnyti, prisidengęs CCF vardu.

ŽMONOS PRISTATYTOS ATIDIRBTI UŽ PAŠALPĄ, VYRAMS SERGANT

Lakeview, Ont., Spalio 28.—Sergant vyrams, dvi moterys buvo pastatytos į vandenį kasti ravą už pašalpą, vieton sergančių jų vyrų.

Vienas vyras tik 6 dienos po operacijos (tonsulų išėmimo) pristatytas prie darbo. Atsisakant eiti dirbti sergantiems vyrams ar jų žmonoms, atimama pašalpa.

IR LIETUVOJ MOTINA PAGIMDĖ KETURIUKES

Kaunas, Spalio 27. — Vasiliauskienė pagimdė du berniuku ir dvi mergaites vienu kartu. Visi vaikai auga. Anksčiau ji yra pagimdžius 3 ant kart.

FAŠISTŲ GRĄSINIMAI ŽYDAMS MONTREALE PLEČIASI

Montrealas. — Vienas žydas krautuvininkas, laikantis keletą krautuvių ant Notre Dame gatvės gavo grąsinantį laišką su svastika, kuriame įsakoma tuojaus išsikelti į žydų distriktą, kitaip jo visos prekės būsiančios supiltos stipriomis rūkštimis.

Mussolinio Karas Prieš Komuniz. ir Tautų Lygą

Milanas, Italija, Lapkričio 2.—Mussolinis kalbėdamas pereitą sekmadienį per radio į visą pasaulį pareiškė, kad jau esąs labai pribrendęs laikas kartą ant visados atsiskaityti su komunizmu. Taipgi Tautų Lyga turinti būti sugriauta arba visai naujai pertverta sulyg Mussolinio planų. Mussolinis ir Anglijai pagrumojo už didelį vyravimą Viduržemio jūrose. Mussolinis esąs gatavas sulaikyti Anglijos teises tose jūrose, o Italijai duoti daugiau teisių.

ŠIANDIEN JAU NEBE TAS VALSTIETIS

Sovietų Sąjungos valstietis kolektyvietis klausosi radio, apie kurį pirmiau ne svajoti negalėjo.

KAIP MIŠKO KIRTĖJAI SUKELIA PINIGUS ISPANIJOS KOVOTOJAMS

Port Arthur, Spalio 30.—Brown's kempės darbininkai susiorganizavo pakirsti miško ir parduoti, kad padarius pinigų paaukoti Ispanijos liaudies kovoms prieš fašizmą. Už kelių dienų jie įteikė $13.45 aukų.

"RAUDONASIS VELNIAS"

Aragona, Ispanija. — Orlaivininkas, jaunųjų komunistų lygos narys už savo narsumą gavo "Raudonojo Velnio" vardą iš fašistų. Jis jau yra daug nemalonumų pridaręs fašistams užskrisdamas orlaiviu ant fašistų pozicijų. Dabar "Raudonasis Velnias" sugavo didelį trimotorinį orlaivį, vokiečių konstrukcijos, su kuriuo dabar dar daugiau nemalonumų daro buvusiems orlaivio savininkams.

SVEIKI IR LINKSMI

Sovietų januoliai naudojasi atostogomis.

Didelis Jūrininkų Streikas Amerikos Suvienyt. Valst.

San Francisco, Cal., Lapkričio 2.—40,000 jūrininkų išėjo streikan, reikalaudami mokėti pinigais už viršlaikio darbą, vieton gaunamų neapmokamų atostogų nesant darbo. Streikas apima virš 300 laivų visam Ramiojo vandenyno pakraštyje. Daugelis Atlantiko pakraščio laivų darbininkų sustreikavo, išreikšdami simpatiją vakarų streikieriams. New Yorke streikuoja 74 laivų darbininkai, Bostone 18 laivų, Baltimorėj, Philadelphijoj ir kituos uostų miestuos. Manoma, kad šis streikas greit virs generaliu streiku, kaip 1934 metais, jei bosai nepildys jūrininkų unijų reikalavimų.

PANAIKINTA DU DEPARTAMENTAI

Ottawa, Lapkričio 2. — Gelžkelių ir laivyno departamentai panaikinti. Jų pareigos pervestos naujai sudarytam transportacijos departamentui.

JAPONIJA STATO ORLAIVIŲ STOTIS RAMIAJAM VANDENYNE

Geneva, Spalio 30. — Tautų Lyga gavo žinių, kad Japonija stato visą tinklą orlaiviams stočių, salose, pietinėj dalyj Ramiojo Vandenyno. Salos prieš karą priklausė Vokietijai, o dabar Japonijai. Tačiau uždrausta jas fortifikuoti. Sakoma, kad stotys bus naudojamos civiliams reikalams. Tačiau bile momentu tokios stotys lengva paversti kariškomis.

PANAIKINO APDRAUDĄ DĖL FAŠISTŲ GRĄSINIMO

Montreal, Spalio 28. — Namų apdraudos kompanija panaikino apdraudą ant namo, kuriame randasi darbininkiškos literatūros knygynas ir "Daily Clarion" agentūra, ant Bleury Str., Montreale, po to, kaip fašistai paliko grąsinantį raštelį išsprogdinti namą, jei per tris dienas nebus uždarytas knygynas.

Atsilankę detektyvai sako, jie nieko negalį daryti. Patarė patiems saugoti namą.

Ar Jau Rengiates Vajui?

Tik Mėnuo Laiko Beliko Iki "Darbininkų Žodžio" Vajaus Pradžios

"Darbininkų Žodžio" vajus šiemet prasidės su pirma diena gruodžio ir tęsis iki 31 dienai gruodžio. Visai nebedaug laiko beliko geram prisiruošimui.

Šiuom kreipiames į visus mūsų udarninkus ir draugijas svarstyti vajaus klausimą ir daryti tarimus, vesti visą prisiruošimo darbą. Draugijų prašome duoti progos, kiekvienoj lietuvių kolonijoj surengti po didelį parengimą. ALDLD rajonų vadovybėj pereitų metų vajus davė tokias geras pasekmes. Manome, kad rajonų komitetai ir šiemet neatsisakys paimti vadovybės vajui į savo rankas jūsų rajonuose.

Visus "Darbininkų Žodžio" skaitytojus ir udarninkus prašome ruoštis sau dirvą, kalbinti užsirašyti laikraštį, kurie dar neskaito, rašyti laiškus tolimesniems pažįstamiems, tartis išsišaukimui viens kito į lenktynes ir t.t.

Užemeckio byla padarė jau nemažai išlaidų ir jas vis didina. Draugai ir draugės! Atskiro vajaus del bylos nevesime, kuomet nebetoli metinis vajus. Laike vajaus, tikimes, kad Kanados lietuviai pasisakysite ar jūs pavelysite Užemeckiui nuskriausti savo laikraštį, kuris jūsų visų aukomis išbudavotas ir palaikomas, taip gražiai ligi šioliai augo.

"D. Ž." Administracija

VOKIETIJAI TRŪKSTA GERŲ ORLAIVININKŲ

Berlinas, Spalio 30. — Bestatan vis daugiau ir daugiau kariškų orlaivių Vokietijoj ir lavinant lakūnus, kiekvieną mėnesį atsitinka daugybė nelaimių, užsimuša šimtai žmonių ir sudaužo orlaivius. Apart tiesioginių nuostolių, pradeda vis mažiau ir mažiau rastis norinčių lavintis ir rizikuoti savo gyvybe. Karo ministeris Blomberg kviečia grįžti atsarginius lakūnus, po 50—60 metų amžiaus ir ragina prailginti lavinimosi perijodą, kad sumažinti nelaimes. Sakoma, kad senieji lakūnai, dalyvavę pereitam kare, reiškia nepasitenkinimą Hitlerio taktika.

APSUNKINTAS MAISTO PRISTATYMAS Į RED LAKE

Hudson, Spalio 30.—Ankstyvam užšalimui ežero, maisto pristatymas į Red Lake pasidarė nebegalimas laivais. Susisiekimas liko tik orlaiviais, bet ir orlaiviai nenori rizikuoti, nes jeigu būtų priversti nusileisti ant dar nestipro ledo, pražūtų. Spėjama, kad tokia padėtis užsitęs bent penketą savaičių.

Stuttgart, Vokietija. — L. Schopą, kepėją areštavo ir atėmė kepėjo leidimą už tai, kad jis užsuko savo radio, kuomet Hitleris kalbėjo per radio.

FAŠISTŲ BANDITIZMAS

Maskva, Lapkričio 4.—Ispanijos fašistų šarvuotlaivis Almirante buvo sulaikęs Sovietų Sąjungos laivą Dniester Atlanto vandenyne, padarė kratą ir vėl paleido. Matomai ginklų ir amunicijos ieško. Dniester plaukė iš Hamburgo į Batumą.

Sovietų spauda tokį pasielgimą vadina banditizmu. Tarptautinės taisyklės neleidžia niekam vidury jūrų užpuldinėti laivus ir juos krėsti. Kas gi pavelino Ispanijos fašistams tą daryti? klausia sovietų spauda. Fašistai žino, kad didžiosios valstybės nieko jiems nesako už sulaužymą visos eilės taisyklių ir sutarčių. Jie užtikrinti, kad ir už banditavimą fašistai nebus baudžiami. Tas juos ir padrąsina daryti viską ką tik jie užmano.

ATMETĖ VIENYBĘ

Paryžius. Komunistų Internacionalas, per dd. Cachin ir Thorez įteikė pasiūlymą Antro Internacionalo pirmininkui Brouckere ir sekretoriui Adler, suda ryti bendrą, platų veikimą pagelbėti Ispanijos žmonėms kovoti prieš fašizmą. Pagrindinia pasiūlymai buvo: abi partijos ir industrinės unijos sutartinai turi vesti plačią propogandą tarpe žmonių prieš fašizmą; versti valdžias, kad jos parduotų ginklus Ispanijos demokratinei valdžiai; versti valdžias, kad jos sulaikytų ginklų teikimą Ispanijos fašistams; bendrai siųsti maistą ir medikalę pagelbą Ispanijos liaudies kovotojams, jų žmonoms ir vaikams.

Antro Internacionalo galvos šiuos visus pasiūlymus kategoriškai atmetė.

Sovietuose Negirdėta Istorijoj Pažanga Verčia ir Buržuaziją Rimčiau Skaitytis

"Rusijos progresas mašinerijos gaminime atžymi industrijos istorijos lapuose labai stebiančius rekordus," rašo "Toronto Daily Star" redaktorius.

Kas gi privertė taip rašyti apie sovietų šalį? Kaip kurie mėgina prikaišioti, kad bolševikai paperką buržuaziją ir buržuazinę spaudą, todel ji teigiamai rašanti apie bolševizmo šalį.

Sovietų Sąjunga 1924 metais pagamino tik 10 automobilių per metus. O jau 1934 metais, lygiai už dešimts metų, pagamino 161,500 automobilių. Tuo pačiu laiku traktorių kiekis pakilo nuo 33 iki 154,200. Dešimts metų atgal sovietuose nebuvo nei vieno kombaino, o jau 1934 m. pagamino 8,300 kombainų (ant syk piaunanti ir kulianti mašina). Su šių metų pabaiga yra planas išleisti 61,000 kombainų per šiuos metus, ir tą jie išpildys.

Laikotarpy 1924—1934 metų buvo atidaryta 33 % naujų fabrikų iš visų esamų, neskaitant tų, kurie buvo atstatyti ar kelis kartus padidinti. Iki šiai dienai naujų fabrikų nuošimtis daug daugiau padidėjęs.

Žemės ūkis taipgi ne tiktai didžiausias pasauly, bet ir labiausiai mechanizuotas. Ūkio darbininkas jau labiau priartintas prie miesto darbininko, jo darbo sąlygų atžvilgiu. Atlyginimas kolektyvuose duodamas sulyg atlikto darbo kiekybės ir kokybės, o ne nuo laiko.

Iš viso gaunamo derliaus 115 milijonų tonų, 97 milijonai tonų gaunami iš kolektyvių ūkių, 12½ milijonų tonų javų iš valstybinių ūkių ir tik likusi dalis—5½ milijono tonų pagaminama privačiuose ūkiuose.

Tai šitokios skaitlinės ir priverčia "Toronto Daily Star" ir kitų liberališkesnių buržuazijos laikraščių redaktorius teigiamai rašyti apie Sovietų Sąjungą. Tai šitokiuo skaitlinių auksu "perkama" buržuazija, kad palankiai rašytų apie bolševikų vadinamą šalį, kurią valdo patys darbininkai visoj pilnumoj. Šiandien mokslingoji buržuazija priversta nusilenkti prieš Rusijos mužiką ir buvusį bemokslį darbininką už tai, kad anie geriau sugeba budavoti savo kraštą, negu buržuazinių kraštų mokyčiausi inžinieriai.

Pusgyvis Bedarbis Vagone

Toronto, Lapkričio 4. — Ant Florence gatvės bėgių jardo, prekiniam vagone rado pusgyvį žmogų, apie 30 metų amžiaus. Kišenėje rado raščiuką su užrašu: Joe Moore. Spėjama, kad jo pavardė. Žmogus nekalba. Vagonas išsiųstas iš Vancouvero 23 d. spalio ir užbliombuotas, ir kely nebuvęs atidarytas. Žmogus liesas, be marškinių, tik su viršutiniais drabužiais. Nuvežtas ligoninėn.

Nėra abejonės, kad tai bedarbis, auka kapitalistinės tvarkos.

Rooseveltas Išrinkatas

Hyde Park., Lapkr. 4.—Amerikos Jungtinių Valstijų rinkimuos Rooseveltas gavo 18½ milijono balsų, Landon—11½ mil., Lemke—245,889, Thomas — 9,500.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Madridas, Lapkričio 4. — Lojalistų kariuomenė vėl atsiėmė strateginius miestus: Valdemoro, Terejon, Pinto ir Parla, kuriuos fašistai tik ką buvo užėmę. Fašistai atmušti visu pietiniu frontu.

Paskutiniuose mūšiuose, atmušant fašistus, žuvvusių ir sužeistų yra 1,800. Užmušta nemažai ir moterų.

Italija atsiuntė 50 mobilizuotų artileristų su 15 tankų ir 12 tonų amunicijos fašistams.

Šiauriniame fronte fašisti užėmė Mostales kaimą, 7 mylios nuo Madrido.

Madridas, Lapkričio 4. — Fašistų generolas Franco skelbia, kad ryt jo armija jau būsianti Madride. Jie atmušė lojalistus atgal, ką liaudies fronto kariuomenė buvo užėmusi pereitą penktadienį, šeštadienį ir sekmadienį. Fašistų pozicijų lankas prasideda pietryčiuose nuo Madrido prie Pinto miestelio ir tęsiasi į šiaurvakarius iki Brunete miestelio, lanku 7 mylių atstume nuo Madrido.

Madridas dažnai bombarduojamas.

Šiaurryčiuos valdžios kariuomenė kaujasi su fašistais 15 mylių nuo Madrido. Fašistai užėmė Fuenlabrada miestą ir artinasi prie Getafe, kur lojalistų didžiausia orlaivių stotis, tik 3 mylios nuo Fuenlabrada. Madrido priemiečiai apšaudomi iš kanuolių. Lojalistų artilerija taipgi apšaudo fašistų pozicijas.

Montrealas, Lapkričio 4.—Algų tikrinimo komisija gavo skundų, kad Dominion Textiles audinyčioj Sherbrooke, merginos, išdirbusios fabr. po 6 mėnesius visai be algos, kaip nepritysusios ir kuomet jos jau galėjo gerai dirbti, ir turėjo būt mokama alga, tai buvo atleistos iš darbo.

Waršava, Lenkija, Lapkr. 4.—Vieton Pilsudskio, Lenkijos diktatorium maršalu paskirtas generolas E. Rldz Smigly.

Madridas, Lapkr. 4. — Perorganizuotas Ispanijos ministerių kabinetas. Į naują kabinetą jėjo 4 anarcho-sinidkalistai ministeriai, kurie pirmiau buvo atsisakę dalyvauti valdžioj.

San Francisco, Cal., Lapkr 4.—Tom Mooney byla bus pernagrinėjama pradžioj sausio, 1937 m., Californijos aukščiausiam teisme.

Sao Paulo, Brazilija, Lapkr. 4.—Brazilijos fašistinė valdžia išdeportavo dvi moteris į Vokietiją už darbininkišką veikimą. Viena iš jų yra žmona komunisto, buvusio atstovo reichstange, vėliau pabėgusio į Braziliją nuo Hitlerio kirvio. Šių moterų laukia nužudymas Vokietijoj.

New York, Lapkr. 4—International Seamen's Union viršininkai išėjo prieš jūrininkų streiką ir grąsina skebais sulaužyti streiką Amerikos jūrininkų.

Toronto, Lapkr. 4.—Sulyg vėliausių davinių "Daily Clarion" laikraštis jau turi sukėlęs $7,375 aukų fondą, arba 42% kvotos.

Didžiausias Vaikų Mirtingumas Kvebeko Provincijoj

Torontas, Lapkričio 4.—Sulyg Dr. Zeidman ir Toronto universiteto profesoriaus Kemp paduotų skaitlinių, tai Kvebeko provincija yra didžiausia vaikų marintoja. Ontarijos provincijoj iš kiekvieno 1,000 gimusių vaikų 74 miršta nesulaukę vienų metų amžiaus. Kvebeko provincijoj iš 1,000 miršta 127. Tai didžiausias mirtingumas iš visų Kanados provincijų. Miestuose, kaip Stratford, St. Boniface, Moose Joe, Sandwich, Victoria ir kit., mirtingumas tik 25—30 vaikų iš 1,000.

DARBININKŲ ŽODIS

(THE WORKERS' WORD)

Kanados lietuvių darbininkų sąvaitraštis. Leidžia "Darbininkų Žodžio" Draugija.

Prenumeratos kaina Kanadoj ir Anglijoj: metams $2.00; 6 mėnesiams $1.00. Visur kitur: metams $2.50; 6 mėnesiams $1.25. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite "Darbininkų Žodžio" vardu.

325 Queen St. W., Box 31, Toronto, Ont.

ISPANIJOS PREMIERO ATSIŠAUKIMAS Į AMERIKOS ŽMONES

Largo Cabalero spalių mėn. 28 d. atsišaukimas per radio į Amerikos žmones turi paliesti ir tų jausmus, kurie iki šiol dar ramiai žiūri į fašistų suruoštą skerdynę Ispanijoj. Turi išbudinti tuos, kurie nemato, kad ryt-poryt tokią pat kraujo pirtį fašizmas ruošia ir Kanados žmonėms, jei laiku nebus pastotas kelias. Čia keletas ištraukų iš premiero kalbos:

"Aš kreipiuosi į Amerikos darbo žmones, į liberalus ir intelektualus . . . Grupė priesaiką sulaužiusių Ispanijos karininkų, išvogė mūsų valstybės apsigynimo priemones, jomis dabar kankina ir žudo Ispanijos žmones. Mums gi, tarptautinė blokada neteisingai atėmė teises įsigyti ginklų. Tačiau mūsų šalies laisvės trokštančios jėgos jau dukart nuvijo priešą nuo Madrido. Fašistai apsupo Madridą trečiu kartu, dabar su dešimtimis tūkstančių maurų kariuomenės, su svetimų valstybių bombamėčiais orlaiviais, kulkosvaidžiais ir kanuolėmis.

"Draugai amerikiečiai, laisvės sūnai, jei jūs mums pagelbėsite, mes Madride padarysime grabą fašizmui. Mes prisiekėme geriau žūti, negu palikti vergais . . .

"Draugai! Fašistų kalėjimuos kiekvieną valandą kankinami ir žudomi vyrai ir moterys tik už tai, kad jie trokšta geriau gyventi, gyventi žmonišku gyvenimu; su duona, taikiai ir laisvai jie patys ir jų vaikai. Draugai! Fašizmas Ispaniją verčia į kapines. Virš 50,000 žmonių jau išmušta. Ar tas privalo tęstis? Jūs, Amerikos darbininkai duokite atsakymą!

"Aš kreipiuosi pas jus, paskleiskite šias žinias po jūsų fabrikus, po miškus, po mainas, mokyklose ir universitetuose, kad fašistai turi didžiausią darbymetę žmonių skerdime. Perduokite žinią, kad pergalės pradžia ant kruvino siaubo, kuris stengiasi žmones palaikyti viduramžių vergijoj, bus Ispanijoj. Amerikos darbininkai, lai pasigirsta jūsų balsas!

"Jūs, Amerikos draugai, tikėkite, fašizmas Ispanijoj neįsigalės. Mes esame dar keturi milijonai, kurie pasiruošę kautis iki paskutinio kraujo lašo už mūsų laisvę, už gerbūvį mūsų vaikų, tuo kartu ir už jūsų likimą. Žinokite, jeigu mes pralaimėsime, jums eilė greit prieitų.

"Aš kreipiuosi solidarumo pas jus darbo žmonės. Aš atsišaukiu į didžiosios Amerikos žmonių laisvės jausmus. Kreipiuosi į jūsų širdis ir rankas. Tikėkite mums. Turėkite viltį mumyse. Mes esame jūsų broliai. Mes šiandien laikome frontą prieš vergijos nešėjus ir despotų armiją, kurių tikslas yra užgrobti pasaulį ir įvesti vergija, biauresne, negų Egipto.

"Ne, jie neprivalo laimėti!

"Svarbiausia, mums reikalinga ginklų. Bet, jeigu jūs negalite atsiųsti mums ginklų, siųskite ką galite. Lai mes jausime, kad ne vieni esame. Duokite mums žinoti, kad užpakalyj mus stovi milžiniškos Amerikos darbo žmonių masės ir intelektualai.

"Aš prižadu jums, kad mes nenuleisime ranku iki siaubas bus nugalėtas. Gali visko atsitikti, tačiau galūtina pergalė yra mūsų. Lai gyvuoja Ispanijos respublika! Lai gyvuoja viso pasaulio darbo žmonių tarptautinis solidarumas! Pirmyn už duoną, už laisvę, už taiką!"

Tai atsišaukimas socialisto Largo Cabalero, Ispanijos premiero. Atsišaukimas į bado ir vergijos nekenčiančius žmones, į žmones visokių pažiūrų.

Kiekvienas pasistatykite sau klausimą, kuom esi prisidėjęs prie apgynimo už laisvę kovojančių žmonių? Kuom galėtum prisidėti uždavimui didesnio smūgio kruvinajam fašizmui? Ispanijos milijonai žmonių prisiekė geriau mirti, bet nepasiduoti. Na, o mes ant kiek esame tam pasiaukavę? "Jei ne ginklais, tai kuo galite padėkite"—šaukiasi Cabalero. Aukos ir darbo žmonių solidarumas, darbininkų vienybė—štai kuom galime pasitarnauti nugalėjimui fašizmo. Vienybė visokių įsitikinimų darbininkų šiandien yra svarbiausias ginklas prieš fašizmą. Susirinkimuose, unijose, fabrikuose, visur kelkite šį obalsį. Fašizmo pergalė Ispanijoj, pagreitintų fašizmo įsigalėjimą Kanadoj.

Duokite atsakymą į Cabalero atsišaukimą, atsakymą ne žodžiais, bet darbais.

TIK DĖKA DARBININKIŠKAI SPAUDAI, TOKIEM MELAGIAM MAŽAI KAS BETIKI

Paskaitykit, ką rašo "Mail and Empire" vienas torontietis katalikų kunigas J. P. Treacy:

"Sąstate skirtingų elementų Ispanijos valdžios: anarchistai, sindikalistai ir komunistai, išrinkti teroro pagelba, mažuma balsų, klastingai ir vogčia importuotų iš bedieviškos Rusijos, todel: 1) ji nėra teisėta Ispanijos valdžia ir 2) neatstovauja tos šalies balsų . . .

"Ispanijos žmonės (fašistai—**Red.**) elgiasi teisingai apgindami savo teises prie turtų, tikybos ir civilizacijos prieš sovietišką terorą ispaniškam pusiausalyj. Kuomet kitos moralės priemonės negelbsti, tai pilnai pateisinamas jėgos pasipriešinimas prieš despotizmą ir anarchijos valdžią. Tas yra pripažinta pagrinde naturalės etikos krikščioniško mokslo . . ."

Taip, kaip tik "moralės priemonės nebegelbsti," tai yra, dangiškiems pažadams nebetiki ir velnio bausmių nebebijo, tai krikščioniško mokslo etika nusako priversti jėga. O kad pateisinus tą jėgos vartojimą, su kuria išskerdė desėtkus aūkstančių Ispanijos žmonių su tiesiogine kunigijos pagelba, tai užtenka pasakyti, kad Ispanijos dabartinė valdžia neteisėta, už kurią Ispanijos žmonės atidavę 85% balsų pereito pavasario rinkimuose. Kaip geram katalikui, kunigui Treacy tas galima nematyt ir galima begėdiškai meluot, kad dabartinė Ispanijos valdžia išrinkta mažumu balsų.

O del importavimo balsų iš Rusijos, gal pats dvasiškas tėvelis Treacy tik tegali išaiškinti, kaip tas galėjo atsitikti, kuomet importavus 85% balsų, nei daugiau, nei mažiau, kunigijai ir dvarininkams liko tik 15%. Importas juk skaitytųsi virš Ispanijos balsų. Kita, tai tuomet dvarininkai ir kunigija būdami Ispanijos valdžioj, kam gi leido importą iš Rusijos?

Tai tokioms nesąmonėmis nesidrovi vaišinti savo pesekėjus reakcingoji dalis kunigijos.

Ko gi būtų, ko gi žmonės išmoktų, kad tik katalikiška spauda tebūtų? Tai tik vienas pavyzdis, o tokių yra daug. Dėka pažangesnės darbininkiškos spaudos, šiandien jau daugelis žmonių netiki tokiom Treacių nesąmonėm, netiki ir fašistiniam rojui, bet smerkia Treacio palaimintą žmonių skerdynę Ispanijoj, suruoštą fašistų.

GIMDYMO KONTORLĖS BYLA TEISME

Ottawos priemiesty Eastview, policijos teisme nagrinėjama byla panelės Dorothe Palmer, kuri kaltinama už davimą patarimų, kaip išvengti didelių šeimynų, jeigu tėvai to nepageidauja. Kaltinama už reklamavimą ir pardavinėjimą knygutės "Birth Control and Some of Its Simplest Methods."

Palmer yra knygininkė ir tarnautoja vaikų auklėjimo įstaigos. Jeigu pralaimėtų bylą, jai gręsia 2 metai kalėjimo. Tačiau nacionalis sekretorius vaikų komiteto C. E. Silcox stoja už naudingumą gimdymo kontrolės ir liūdyja už panelę Palmer.

Tik vargo žmonės nukenčia, gimdymo kontrolei nesant legale. Turčiai, kurie gali išlaikyti dideles šeimynas, pilnai praktikuoja gimdymo kontrolę. Darbininkai gi, vos pačiam pasidarant pragyvenimą, didelės šeimynos tinkamas išauklėjimas beveik neįmanomas. Jau nekalbant apie davimą tinkamo mokslo, vaikas dažnai paliekamas gatvės valiai.

Medicinos mokslas šiandien žino, kaip gimdymą kontroliuoti sulyg žmogaus noro, visai nekenkiant sveikatai. Tačiau tas mokslas uždarytas nuo biednų žmonių valdiškais įstatymais. Tokį įstatymą palaiko reakcinės jėgos ir didelė dalis kunigijos.

Tie ponai, kurie taip priešingi gimdymo kontrolei, jie nepasirūpina kaip duoti pragyvenimą didelei šeimai. Jie skaito kriminaliste nepagimdyti vaiko, o nemato kriminalistės pusbadžiu laipsniškai numarinti jau gimusį vaiką, arba išauklėti jį kriminalistų. Kiek motinų nueina į kapus bedarant abortus, vien tik del nežinystės ir baimės pabaudos.

Sovietų Sąjungoj gimdymo kontrole prieinama visiem žmonėm laisvai ir veltui patarimai kiekvienoj ligoninėj ar pas daktarą. Tačiau gyventojų prieauglys nei kiek nemažėja, o didėja. Auga tvirta, sveika naujoji karta. Ir Kanadoj reikia ne nežinystės, o mokslo darbo žmonėms ir garantijos ekonominių sąlygų tinkamam išauklėjimui didelių šeimynų. Kad kiekvienas naujagimis nebūtų tėvams sunkenybė, o malonumas. Tačiau tokių ekonominių sąlygų sudaryti ponai nesirūpina, ir nesirūpins, pakol patys darbininkai tuom pasirūpins.

KAS BUS KALTAS, JEI PRALAIMĖS DEMOKRATIJA

Francijos Komunistų Partijos vadai senai reikalavo iš Bliumo valdžios duoti Ispanijos liaudies frontui ginklų. Bliumas atsisakė ir tapo "neintervencijos" komiteto" ramsčiu. Sovietų Sąjunga yra toli nuo Ispanijos rubežių ir iš jos ginklų atvežimas į Ispaniją beveik negalimas, nes fašistai viešpatauja Vidužemio jūrose. Na, o jeigu Sovietų Sąjunga rubežiuotųsi su Ispanija, tai greičiau patys fašistų generolai nebūtų išdrįsę sukilti, arba jau senai būtų pasaulis apie generolą Franką užmiršęs. Tą patį būtų pasakius Sovietų Sąjunga, ką ji pasakė praeitą pavasarį Japonijai, kuomet ji norėjo pasiimti Sovietų Sąjungos kaimyninę Išlaukinę Mongoliją. Jeigu Francijos socialistai būtų klausę komunistų, tai būtų susiformavę šalyje dvi stambiausios darbininkų grupės, kurios būtų ne tik galėję aprūpinti Ispanijos kovotojus už demokratiją ginklais, bet Francijos valdžia stovėdama su Sovietų Sąjunga ir Meksika, būtų suformavus stiprų pasaulinį demokratinį bloką. O dabar kas bus?. Milijonai Ispanijos geriausių kovotojų už demokratiją laukia fašistinio peilio. Ir jei jiems pavyks išskersti Madrido, Barcelonos ir kitų miestų kovingus darbininkus, tai netrukus bus tos skerdynės pačioj Francijoj ir kitose pasaulio šalyse.

Italijos, Vokietijos ir kitų šalių fašistai solidariai stojo ginti kruvinuosius Ispanijos sukilėlius. Jie neboja, jei del rėmimo Ispanijos sukilėlių kiltų pasaulinis karas. Komunistai irgi stengiasi suformuoti visas antifašistinės jėgas ir remti Ispanijos kovotojus už demokratiją. Tačiau dar darbininkų klasė yra pasidalinus į du skritingų nuomonių lagerių. Nors pasaulinis kapitalizmas pacifistines idėjas sumušė į dulkes, bet Antrojo Internacionalo vadai vis atsisako į komunistų kvietimus sudaryti bendrus frontus Ispanijos liaudies fronto pavyzdžiu; vis dar jie sako, kad klausimas neskubus, nesvarbus. Tai kas dabar bus kalti, jei pralaimės Ispanijos demokratija? Nėra abejonės, kad socialistinė spauda ir vėl išdrįs kaltinti komunistus, kaip kad kaltino už Vokietijos ir Austrijos pralaimėjimus. To tik ir galima laukti, nes socialistai gerai žino, kad už demokratiją komunistai yra uoliausi kovotojai, bet iki šiol dar nepaliovė spaudoj talpinę raginančius prieš komunistus kovoti raštus.

Moterys Sovietų Sąjungoj

Vartau tik ką gautą iš Sovietų Sąjungos moterų žurnalą "Darbininkė ir Valstietė" ir stebiuosi jo turiniu, stebiuosi ir merginų gyvenimu ir neribotu entuziazmu. Žurnale telpa daugelis moterų paveikslų—darbininkų ir valstiečių, pavienių ir būriais, kolektyvais. Telpanti jų laiškai sako, kaip tos moterys dar nesenai taip vargingai gyvenę, buvę niekam nežinomos skurdaus kaimo gilumose, šiandien garsios stachanovietės udarn. apdovanotos: viena pinigine dovana, kita—darbštumo vėliava, trečia—nemokamu būtu, ketvirta—dviem sąvaitėm apmokamų atostogų ir veltui bilietu po visą Sovietų Sąjungą ir t.t.

Viena jauna mergina, tik 1931 metais pastojus dirbti kepyklon iš karto padarydavo tik 2,600 bulkų per dieną. Dabar ta jauna darbininkė padaro po 10,000 bulkų ir gauna po 30 rublių į dieną algos. Ji apdovonota pagarbos ordenu.

Kita darbininkė rašo, kaip ji 5 metai atgal pirmu kartu pastojusi tabako fabrikan prie gilzų mašinos, padaro po 70 tūkstančių gilzų per dieną, kuomet norma numatyta tik 62 tūkstančiai. Ji apdovonota kambariu ir ekskursija fabriko lėšomis.

Tai vėl paveikslas 63 metų senutės, javų piovėjos, kuri didžiuojasi išpildanti 170 nuošimčių savo plano ir toli pralenkia jaunąsias. Tai vėl paveikslas agurkų augintojos, tai obuolių rinkėjos, tai linų rovėjos, tai traktoristės, t a i orlaivininkės, tai siuvėjos, tai vaikų prižiūrėtojos ir t.t.

Viena iš jų rašo: "Už gerą stachanovišką darbą į mus žiūri, kaip į herojes. Mes laimingos. Ir už šį laimingą triusą, kurį duoda mums mūsų tėvynė, aš pasiruošusi atiduoti savo gyvastį, jeigu to prireiktų. Fedorova."

Kitų laiškai rodo, kaip iš paprastos, bemokslės darbininkės tapo orlaivininkė, inžinierė, fabriko ar kolektyvo vedėja. Dienomis dirbdamos fabrikuose, vakarais lankydamos kursus pasidaro profesionalėmis.

Jos Visos Linksmios, Nuovargio Nejaučia

Darbas sovietuose moters nenuvargina. 6—8 valandos prie mašinos nenukamuoja sveikatos, neišsemia energijos, tuo labiau, kada žino, kad dirba sau, kad už jos darbštumą ji bus gerbiama ir pati turės naudą kylant gerbūviui su darbo našumo kilimu.

Palyginkite Kanados Moterų Darbo Sąlygas

Kuri iš jus draugės, galite pasididžiuoti, kad jūsų darbas tinkamai įvertinamas? Kuri galite pasididžiuoti, kad esate gerbiamos fabriko užvaizdų ar bosų už jūsų darbštumą? Kiek iš jūsų tapote apdovanotomis premijomis, atostogomis, ekskursijomis, gerais būtais? Greičiausia jūs draugės, būnat išpeiktos už jūsų 10 ir kartais 12 valandų darbą.

Kanados buržuazinėj spaudoj herojėmis laikomos tik turčių moterys, kurios gražesnius balius paruošia, ar naujesnę madą nešioja, kurios fabriko nėra matę. Darbininkės moterys, kurios sunkiai dirba, jos neįvertinamos. Darbininke fabrikantas nesirūpina ar ji pavalgius, ar jos vaikai prižiūrėti. Darbininkė moteris, todel negali ir entuziazmo turėti fabrike, kapitalistinėj tvarkoj, nes tas darbas jai sunkenybė. Ji dirba tik bado verčiama. Sovietų gi moterys dirba savo kraštą budavodamos.

Įvertinkime Veiklias Drauges

Udarninikių stachanoviečių ir šiaip darbščių moterų įvertinimas Sovietuose, dar turi būti už pamoką mums Kanadoj ir tuo atžvilgiu, kad ir mes turime įvertinti mūsų draugių veiklumą. Įvertinti reikalinga tas moteris, kurios atliekamu nuo fabriko laiku dirba visuomeninį darbą. Atidavimas kredito už darbštumą ir organizaciniam darbe būtinai reikalingas. Tai tam tikra pagarba draugei už jos veiklumą. Neįvertinimas tokių draugių, numuša ūpą joms darbuotis ir nesudaro patraukimo prie veikimo kitoms draugėms, kuomet visos lygiai įvertinamos.

Žagaras

MAINIERIŲ UNIJOS PASIŪLYMAI

1. Algų Pagrindas:

a) Pakelti 25 nuošimčiais algas dirbantiems po žeme ir gaunantiems mažiau 65 centus per valandą. Esančios dabartinės po žeme dirbančiųjų žemiausios algos 57 centai per valandą, turi pakelti minimum iki $5.70 už aštuonių valandų darbo dieną.

b) Pakelti 20 nuošimčių algas dirbantiems po žeme ir gaunantiems 65 centus per valandą ir daugiau.

c) Visiems paviršiaus darbininkams dirbantiems valymo fabrike ir smelternėje, gaunantiems mažiau 60 centų per valandą, algos turi būt pakeltos 25%. Tiems, kurie uždirba 60 centų ar daugiau per valandą, turi būt algos pekeltos 20%.

d) Už viršlaikį turi būt mokama alga ir pusė, o dirbantiems sekmadieniais ir kitose šventėse dvigubai.

e) Dvi sąvaitės pilnai apmokamų vakacijų kartą per metus.

Kontraktinės algos turi būt pakeltos lygiagrečiai su algų pagrindu, taip kad neišrodytų bonai išmesti iš algų pagrindo. Unija turi turėti teises tikrinti arba pareikalauti bonų inžinieriaus tinkamai prižiūrėti bonų išmokėjimą.

2. Saugumas:

a) Išrinktieji iš mainų, valymo fabrikų ir smelternių darbininkų saugumo komitetai, turi turėti teises kartu su saugumo inžinieriais tikrinti ir nuspręsti apie pavojingumą darbo vietose. Ir, kad darbininkai turėtų teises be jokios baimės ir diskriminacijos raportuoti apie pavojingas darbo vietas saugumo komitetui.

b) Kad saugumo komitetų paragrafas būtų įkūnytas į Ontarijos kalnakasystės (mining) aktą.

c) Be jokios diskriminacijos kiekvienam nepažeidžiamas saugumo teisių paveldėjimas. Šių teisių keitimas turi būt atliekamas tik su darbininkų sutikimu, kuomet susidariusioji padėtis reikalaus tokių pakeitimų.

3. Padėtis Darbe:

a) Turi būti aštuonios darbo valandos, skaitant nuo leidimosi iki vėl sugrįžimo į žemės paviršių.

b(Kad darbininkų padauginimas būtų sekančiose vietose: vienas pagelbininkas kiekvieniem dviem mašinistam; pagelbininkas kiekvieniem dviem timbermanam, stopose ir driftose; pridėti mukerių, lygiagrečiai su pagelbininkų padauginimu.

c) Neišskaityti iš algos už stulpų ir kitokios darbo medžiagos sugadinimus. Parako ir uždegamųjų dūdelių išlaidas turi apmokėti kompanija ir jų neįskaityti į kontraktus.

d) Visų stopų bosams ir formanams turi būti mokamos algos atskirai, o ne iš stopų kontraktų.

e) Pakankama vėsinimo sistema karštose stopose.

f) Apšildomieji v a l g ymui kambariai, nuo šalčio ir kitų ligų apsisaugoti.

g) Turi būt įvesta pakankama vėsinimo ir ventiliacijos sistema smelternėse.

h) Sausuose namuose turi būt įvestas karštas vanduo del nusimaudymo, ir pakankamai šilumos del išdžiovinimo drabužių.

i) Kad virš nurodyti punktai būtų įtraukti į Ontarijos kalnakasystės aktą.

4 Sveikata, Sužeidimai ir Kompensacija:

a) Kad žmogus susirgęs nuo akmeninių dulkių būtų patikrintas dviejų kompentingų daktarų ir aprūpintas kompensacija.

b) Kad sužeistam žmogui duotų teises išsirinkti daktarą kokį jis nori, ypač atsitikimuose turint reikalą del kompensacijos.

c) Kad "lengvų pareigų atlikimo" sistema būtų panaikinta. Jei žmogus sužeistas, jis turi būti sušelpiamas kompensacija, o ne verčiamas sėdėti mainose ar smelternėse, kad palaikyti gerus kompanijos rekordus kompensacijos įstaigoje.

d) Turi būti panaikinta už susižeidimus prasikaltimų sistema.

Tai tiek darbininkai laimėtų, jeigu įsigalėtų mainierių unija.

Jaunoji Karta Kanadoje Kriminališkai Apleista

Toronto. — Margaret Gould mergina, kuri pereitą vasarą lankėsi Sovietų Sąjungoj, moterų mitinge, kalbėdama jaunuomenės auklėjimo klausimu pareiškė, kad jaunoji karta Kanadoje yra pražuvusi. Kanadoje yra pakankamai žinojimo ir galimybių kaip tinkamai išauklėti jaunimą. Bet didžiausia užduotis stovi, kaip tą žinojimą ir galimumus pravesti gyveniman. Gould kvietė visas moteris ir vyrus tuojaus griebtis gelbėti jaunimą iš pražūtingo jų likimo, reikalauti tinkamo vaikams pragyvenimo, maisto, patalpos, drabužiu ir mokslo.

Gould pažymėjo, kad Sovietų Sąjungoj esą jaunuomenė taip prižiūrima, kad nei viena šalis pasauly taip gerai neprižiūrinti.

Jaunutė Sovietų Sąjungos šalis suspėjo išauklėti tiek daug sumanių jaunuomenės auklėtojų ir davė ekonomines sąlygas lygiagrečiai su socializmo budavojimu. Kuomet kapitalistinės šalys, būdamos ekonominiam ir moksliniam pertekliui, jaunimą pastatė ant pražūties kranto.

Margaret Gould yra vadovaujantis asmuo buržuazinės įstaigos—Toronto vaikų prieglaudos, Child Walfare Council.

Iš Komunistės Motinos Atėmė Vaikus

"Mano vaikai man reiškia daugiau už viską, ir pakol aš neatgausiu atgal, neturiu tikslo gyventi," pareiškė Mabel Eaton buržuaziniam teismui, įvykusiam 28 di. spalių mėn., Trentone, N. J. valstijoj. Tačiau teismas neatsižvelgė į motinos ašaras ir atėmė iš jos du vaiku tik delto, kad ji yra komunistė. O vyras stipriai religinis.

DARBININKO AKIM ŽIŪRINT

Nekurie žmonės save vadina demokratais ir socialistais, bet kaltina komunistus del fašistų įsigalėjimo. Girgi, jeigu nebūtų komunistai įvedę prieš kapitalistus Rusijoje savo diktatūrą, tai ir kapitalistai būtų nemokėję diktatūros naudoti ir būtų buvus demokratija. Toks teisinimas suvis neteisingas, nes dar niekur komunistų nebuvo prie valdžios, o jau karo laiku kapitalistai visur buvo įvedę kariškas diktatūras. Delko? O gi del to, kad jų reikalai taip diktavo, niekas tuomet negalėjo pasakyti, kad mano demokratiniai ar socialistiniai principai man neleidžia užmušinėti žmonių ir aš neisiu į karą.

• • • • •

Gal kas sakys, kad taikos metu yra skirtingos sąlygos? Ne, kaip karo laiku, taip ir taikos laiku kapitalistų principas yra doleris. Kas tik pamėgins tą principą pažeisti ir sumažinti iš savęs kapitalistams išspausti didelį pelną, tas pajus kapitalistinę žiauresnę ranką, nežiūrint kokių jis įsitikinimų būtų.

• • • • •

Socializmas irgi nėra valdymosi forma, bet ekonominė sistema. Prie socializmo kapitalistai neturi jokios galios, visi šalies turtai yra visuomenės rankose. Tačiau valdymosi forma gali atatikti sulyg reikalo. Jei kapitalistai turi teisę panaudoti griežtą valdymosi formą apsaugojimui saujelės turčių, tai darbininkai šimtą kartų turi didesnę teisę panaudoti tokią valdymosi formą del apsaugojimo milijoninės darbininkų klasės reikalų.

• • • • •

Rusijoje komunistai naudoja proletariato diktatūrą tiktai tam, kad prie tokios valdymosi formos galima buvo sunaikinti buržuazinius likučius ir prieiti prie tikrosios demokratijos. Dabar jau sunaikinta kapitalistinė sistema su jos likučiais ir ėina prie negirdėtos pasaulyje demokratijos. Tą negincyja net ir kapitalistinė spauda.

• • • • •

Šiandien jau žino, kad pasaulinės demokratijos ramstis yra Sovietų Sąjunga. Ji vadovauja ir stiprina taikingų valstybių bloką. Ji veda pasaulį prie tikrosios demokratijos. Kuomet kruvinieji fašistai užpuolė Ispanijos liaudį, tai iš viso pasaulio valstybių, daugiausiai Sovietų Sąjunga parėmė Ispanijos demokratinę valdžią.

• • • • •

Marcelino Domingo pareiškė Toronte, kad viso pasaulio komunistai tapo Ispanijos demokratiškos valdžios gynėjais, o tie, kurie rėkia prieš komunizmą, yra Ispanijos fašistų rėmėjais. Jo žodžiai labai teisingi. Kuri darbininkiška grupė ir spauda darbuojasi del Ispanijos liaudies labo? Gal ir didžiausias melagis nemėgins ginčyti, kad tuo klausimu daugiausiai darbuojasi komunistai.

• • • • •

Šiandien viso pasaulio reakcinės jėgos mato, kad Sovietų Sąjunga ir visose šalyse esantieji komunistai tapo vyriausioja demokratine jėga, kuri stengiasi demokratiją įvilkti į socializmo rūbus. To nepakenčia reakcionieriai ir jie rėkia iš visų kampų prieš komunistus.

• • • • •

Yra darbininkų, kurie atvirai per socialistinę spaudą išsireiškia, kad jie kovosią prieš fašizmą, bet kartu ir prieš komunistus. Reiškia, jie naikinsią stipriausią antifašistinę jėgą. Tokiems galima pasakyti, kad nas juos jau galvoj netvarka, nes kiekvienas p r o tingesnis žmogus žino, kad jeigu šiandien neegzistuotų Sovietų Sąjunga ir komunistinis judėjimas, kuris organizuoja p r i e š fašistinius frontus, tai jau senai būtų buvę sumušti visi demokratijos likučiai.

Darbininkas

Lietuvoje

IŠRADO NAUJAS GIRNAS

Rušupių kaime, Skuodo vals., Kretingos apskrityje gyvenantis malūnininkas Narmontas Augustas yra padaręs išradimą ir patiekęs užpatentuoti naujos konstrukcijos girnas malūnams.

Šios naujai išrastos girnos yra praktiškos vartoti ir atseina daug pigiau, negu paprastos. Šios girnos daromos iš špižiaus ketavo, kuriame paliekamos skylės įstatyti akmeninėms dalims. Šriubų pagelba tos dalys spaudžiamos iš viršaus žemyn, todel jos visuomet būna aštrios ir tinka malimui. Malamajam mas eniui susidėvėjus, įdedamos mums dalys.

mo paijai išrastoms girnoms aktyvebus gaminamos fabrike ir zaciją nkai galės gauti pirkti tinguoss jų dalis, kas sudarys kita, patogumą.

mais s girnos yra praktiškos mais kad sutaupoma apie 70%

Po susinaudojimo ir nereikia tikmėti nuo pastatymo iki supe vejimo. Per minutę šios girnek gali padaryti iki 300 apsisukimų ir sprogimui nepavojingos. Naujai išrastos girnos malūnininkams sudarys daug mažiau išlaidų. Be to, malūnų darbininkams nereiks dirbti iki šiol dirbamas sunkus ir sveikatai kenksmingas darbas.

NORI SUVIENODINTI VEŽIMUS

Lietuva nors nedidelė šalis, bet joje esantieji vežimai yra kelių rūšių. Del tokio vežimų nevienodumo ūkininkams susidarė didelis sunkumas. Dažnai suvalkietis nuvažiavęs į Kauniją nėgalėdavo važinėti savo vežimu ir atvirkščiai. Dabar klausimas pastatytas visus vežimus suvienodinti. Tą darbą atlikti pasiėmęs kainų tvarkytojas, kuris tariasi su fabrikantais ir rėčiais, kaip išspręsti vienodų vežimų gaminimą.

PERŠOVĖ ŽMONĄ

Ukmergė.—Spalių mėn. 4 dieną savo bute, Kauno gatvėj, Adomas Vasiliauskas revolverio šūvių peršovė savo 24 metų amžiaus žmoną. Kulka perėjus per kairiąją krūtinės pusę, perskrosdama plaučius. Sužeistoji guli apskrities ligoninėj. Šovėjas sulaikytas.

Apolonija Smigelska i t ė-Vasiliauskienė pasiturinčio Alytaus apskr., Daugų vals., ūkininko dukra. A. Vasiliauskas buvęs klierikas, paskui vienuolis. 1934 metais vedė dabar savo paties ranka sužeistąją Apoloniją. Prieš paleisdamas šūvį pasakęs: "Aš einu pas panas." Ji atsakiusi: Eik sau." Paleistas šūvis. Bute tada nieko nebuvę. Todel ne tuojaus buvo pastebėta bei nugabenta ligoninėn.

SUŽVĖRĖJĘS VYRAS UŽMUŠĖ ŽMONĄ

Marijampolė. — Šiomis dienomis palaidota Balaikių kaimo, Liudvinavos valsč. gyventoja Venciuvienė, kurios m i r ties priežastys yra šiurpios: jos vyras Vencius užsidarė ją kamaraitėj ir taip sumušė, kad tik pora dienų išbuvo gyva ligoninėj. Jai sulaužė krūtinę, šonkaulius, sutrynė vidurius, sužalojo galvą ir kt. Apylinkėj ūkininkai tik ir šneka apie šitą žmogžudystę, nes čia nieko panašaus jau senai negirdėta. Vyras patalpintas Marijampolės kalėjime.

DVI ŽMOGŽUDYSTĖS ANYKŠČIŲ VALSČIUIJ

Svilelių vienkiemio gyventojams Adomavičiams rugsėjo 20 dieną grįžus iš Andrioniškio bažnytkaimio, šuliny rasta nebegyva namie palikta 22 metų amžiaus duktė Adomavičiūtė.

Kvotos nustatyta, kad tą žmogžudystę padarė Troškūnų valsčiaus gyventojas Navikas plėšimo tikslu.

Kita: Anykščių valsčiuj pro langą iš oro peršautas žmogus. Peršautasai dar esąs gyvas, bet jo pasveikimui esą maža vilties.

IŠTRŪKĖS JAUTIS SUBADĖ KELIS ŽMONES

Šiauliai.—Spalių 6 dieną Pagyžių gatvėj ištrūkęs mėsininko Reizo jautis subadė keletą žmonių. Laikraščių i š n ešiotojui Menkui sužeistas veidas, kitiems sudraskyti drabužiai. Vienas pilietis nuo jaučio išsigelbėjo pasislėpdamas už telefono stulpo. Mėsininkas Reizas, prašydamas nepranešti policijai, labiausiai nukentėjusiam Menkui, davė 5 litus gydymuisi.

NUPIOVĖ KIŠENĘ SU PINIGAIS

Šiauliai.—Spalių 6 dieną Pašto gatvėj esančioje "Maisto" krautuvėje buvo didelis pirkėjų susigrūdimas. Tuo pasinaudodamas kožkoks piktadaris tūlai moterei iš po trumpo švarko skverno nukirpo išlindusią kišenę su pinigais, kurioje buvo keliosdešimts litų.

PEŠTUKAI UŽPULDINĖJA MARIJAMPOLIEČIUS

Marijampolė.—Paskutiniu lai ku jėjo į "madą" visoki užkabinėjimai. Naktį iš spal ų 4 į 5 lieną nežinomi chuliganai užpuolė Šiaulių gatvės pilietį Nav. Čia pat iš tvoros išlaužtais štakietais taip sudaužė, kad be sąmonės jį rado vienas kalėjimo prižiūrėtojas gulintį šaligatvyje. Nav. piktadarių visai nepažįsta.

Spalių 2 dieną kazlų rūdietis K. naktį ėjo Vilkaviškio gatve. Staiga iš stumdžiusiųjų vienas kitą šaligatvyj girtų piliečių, vienas priėjo ir pasakė "Duok draugas papirosą." Užkalbintajam pasiaiškinus, kad papirosų neturi ir iš viso draugo nepažįsta, pastarasis kirto žandan kokiu aštriu daiktu, perkirsdamas veidą. Merginą L. girti vyrai užkabino Basanavičiaus alėjoje prieš policiją ir nusivijo į stoties gatvę, o trys pasigėrę miesto peštukai, spalių 6 dieną, nepagavę vieno cukraus fabriko darbininko, apstumdė pašalinę moterį. Tokie ir panašūs Marijampolėje reiškiniai.

KLEBONAS NUPIRKO 20 KARVIŲ

Šį rudenį Rygoje staiga miręs Pabiržės klebonas pralot. Andrašiūnas, kaip dabar pasirodo, buvo vienas turtingiausių žmonių Biržų apskrityje. Dar gyvas būdamas jis padovanojo Panevėžio vyskupui Paltarokui luksusinį automobilį. Apie palikimą jau buvo rašyta, kad rugsėjo mėnesio paskutinėmis dienomis įvyko mirusio Pabiržės klebono inventoriaus varžytinės. Varžytinėse dalyvavo nemaža biržiečių ir iš viso krašto dvasininkų. Varžytines pravedė kunigas Spudas. Naujasis Pabiržės klebonas nupirko 20 melžiamų karvių iš buvusio klebono.

NUBAUSTI, KAM KALBĖJO APIE KUNIGĄ

Ukmergė. — Spalių 8 dieną Ukmergės apylinkės teismas nubaudė tris Deltuvos miestelio gyventojus—Latvį, Kaselytę ir Šemetą—po penkias paras arešto už skleidimą gandų apie Deltuvos kunigą.

Tų visų kalbų padariniai—iškeltas į kitą vietą kunigas, o p-lės Renės tėvas, daugiausia košės priviręs, visiškai iš zakrastijono vietos atleistas.

Nubaustieji žada apeliuoti.

STATO LIGONINĘ

Marijampolė.—Miesto ir apskrities savivaldybės jau šį rudenį pradeda statyti ligoninę. Senoji ligoninė buvo neerdvi, nehigieniška ir visais atžvilgiais netinkama. Naujoji ligoninė bus tame pat sklype, kur yra senoji. Naujoji ligoninė turės 80 lovų ir kainuos apie 200 tūkstančių litų.

BUVUSIO AMERIKIEČIO LIKIMAS

Kaunas. — Karmelitų pliažc, bufeto būdelėj buvo padarytas nedidelis rūsys vaisvandeniams sudėti. Praėjus maudymosi sezonui tas rūsiukas paliko tūščias.

Aplink tą vietą lakstydami vaikai ir po buvusį bufetą belandžiodami, pastebėjo rūsyje krebždant kažkokį gyvą daiktą. Vaikai, išsigandę, parbėgo namo ir apie radinį pranešė tėvams. Pagaliau duota žinia policijai. Policininkas nuėjo į buvusio bufeto rūsį ir čia rado besivoliojantį žmogų. Rūsio gyventojas apžėlęs barzda ir ilgais plaukais, išdžiūvusios jo lūpos ir tik žibėjo akys. Žmogus taip buvo išalkęs ir nusilpęs, kad nepajėgė atsikelti ir į šalis tik vartėsi liemeniu, alkūnėmis pasiremdamas. Tačiau, atrodė, jis yra pilnoj sąmonėj ir klausiamas atsakinėjo: esąs Aleksas Spaičys—36 metų amžiaus iš Biliūnų kaimo, Skapiškio valsčiaus, Rokiškio apskričio.

Prieš porą mėnesių jis atvažiavęs į Kauną geresnio gyvenimo ieškoti. Atvažiuodamas atsivežė 700 litų. Kaune susidėjęs su gerais vyrais, kurie kalbėjo tik francūziškai. Su tais šešiais gerais vyrais Spaičys ir apsigyvenęs šiame rūsyje. Kurį laiką bendrai pagyvenus, "geri vyrai," vienas po kitam rūsį apleidę, o Spaičį vis laikę ir maitinę. Maisto pristatymas kasdien ėjęs silpnyn. Paskutiniuoju metu Spaičiui tie jo draugai atnešdavę kas antrą dieną tik kavos su duona. Spaičio 700 litų irgi nepastebimai ištirpę.

Rūsy Spaičys rastas apsikandęs duonos gniužulą. Sakosi, jau pusė dienos tą gniužulą burnoje voliojąs, bet negalįs nuryti—seilių nesą.

Toliau klausiamas Spaičys papasakojo, kad prieš dvejus metus jis sugrįžęs iš Amerikos, o prieš vykdamas į Kauną Rokiškio apskrity dirbęs prie miškų eksploatacijos darbų. Jo drabužiai užsieninės medžiagos ir dar geri, tik guolyje suvolioti; geri viršutiniai ir apatiniai marškiniai, pusbačiai, du šilkiniai kaklaraiščiai ir kt. rodo, kad anksčiau gerai gyventa.

Pasą sakęs turįs, bet guolyje ilgai rausės ir negalėjo surasti.

Kas tie jo buvę "geri draugai" dar neišaiškinta.

A. Spaičys paguldytas miesto ligoninėn. Jo asmenybė ir ar normalus—tiriama.

LIETUVOJ PER 8 MĖN. ŠIEMET PRIAUGO 19,757 GYVENTOJAI

Centralinio statistinio biuro duomenimis, šiemet per rugpiūčio mėnesį visoje valstybėje buvo 1,219 jungtuvių (1935 m.—1,161, 1934 m.—920), gimė 5,-234 kūdikiai (1935 m.—2,855), mirė 2,918 asmenų (1935 m.—2,281, 1934 m.—3,712) ir priaugo 2,314 asmenų (1935 m.—2,233, 1934 m.—1,143).

Lyginant su praėjusių dviejų metų tuo pat mėnesiu, jungtuvių padidėjo 17.2%, gimimų 11.7% ir naturalis prieauglis—17.1%, o mirimai sumažėjo 2.6%.

Iš viso šiemet per pirmus 8 mėnesius buvo 13,338 jungtuvės (1935 m.—13,096, 1934 m.—12,-842), gimė 42,456 kūdikiai (1935 m.—39,233, 1934 m.—41,571), mirė 22,699 asm. (1935 m.—24,099, 1934 m.—23,827) ir priaugo 19,757 asm. (1935 m.—15,135, 1934 m.—17,744).

Lyginant su praėjusių dviejų metų tais pačiais mėnesiais, šiemet jungtuvės padidėjo 2,-8%, gimimai—5.1% ir naturalinis prieauglis—20.2%, o mirimai sumažėjo 5.3%.

Iš gimusių rupiūčio mėnesyje 6.3% buvo gimę nemoterystėje (1935 m.—7%, 1934 m.—7.1%). Iš visų gimimų šiemet per pirmus 8 mėnesius gimusieji nemoterystėje sudarė 7% (1935 m.—7.4%, 1934 m.—7.5%).

REKORDINIAI TRUMPI LIETUVOS PONŲ POSĖDŽIAI

"Lietuvos Žinios" rašo: "Nors miesto reikalų yra daug ir opių, tačiau Kauno miesto taryba juos sprendžia labai greit. Daug yra buvę tokių posėdžių, kad jie neužtrunka ne daugiau kaip 20—30 minučių, tačiau spalių 8 dienos miesto tarybos posėdis sumušė visų posėdžių trumpumo rekordus: šis posėdis tęsėsi tik 5 minutes."

Reiškia Lietuvos ponai ima geras algas ir už jas stengiasi kuotrumpiausia atidirbti.

Lisabona, Portugalijos Miestas, Stovintis Ant Vulkano

Ralph Fox

Turistams Lisabona atrodo švarus patraukiantis miestas su savo plačiomis gatvėmis, žaliais medžiais, gražiomis kvietkomis, "dailiai" išsuktomis siauromis alėjomis, kurios veda į kalvas ir per mėlynąją Tagus upę; portugalai yra tykūs, meilūs ir neišduodą didelės veikmės žmonės, su savo pigia pinigine verte ir patraukiamai žemomis kainomis.

Jūs pabūtumet L i s abono mieste bent mėnesį laiko, susidarytumėt visai kitokį patraukimo vaizdą.

Kuomet rugsėjo mėnesio pradžioje įvyko laivyno sukilimas, tuomet retai kuris sužinojo, kad atsitiko kas nepaprasto. Viskas perėjo per penkioliką minučių laiko.

Tačiau gyvenančių sostinėj ir šalyje turistų valdžia labai bijojo, pasireiškė beprotiška išgąstis. Kada tą rugsėjo mėnesio rytą iš fortų buvo paleista ugnis ant sukilėlių karo laivų, tai buvo palietimas ir prasišalinimas.

Už 30 kilometrų nuo miesto, aerodrome išsirikiavę 20 bombinių orlaivių, prisikrovę stipriai eksploduojamos medžiagos ir laukė įsakymo, kada lėkti ir susprogdinti į šmotelius fortus ir uostą, kad apsaugoti Lisaboną. Diktatoriaus Salazaro valdžia, toje dienoje laukė generalinio sukilimo.

Jeigu sulyg padaryto sukilimo plano laivynui būtų pavykę išplaukti, tuomet iš šalia miesto esančių kalvose fortų, būtų buvus atidaryta ugnis į valdžios namus ir į ištikimos diktatoriui kariuomenės kareivines.

Spontaniškas Protestas

Praslinkus porai dienų po laivyno sukilimo abortui, išlaukinėj pusėj, ultra-moderniško, mėlynai-ružavai nudažyto Viktorija viešbučio, vyriausios Ispanijos sukilėlių įstaigos Lisabone, įvyko nelauktinas atsitikimas, kurį man pasakojo vienas anglas žurnalistas.

Tuomet iš viešbučio ėjo laukan vienas ispanų monarchistas, apsitaisęs geltonomis ir raudonomis spalvomis ir užatakavo iš visų savo pajėgų vieną praleidėją portugalą.

Portugalai tokiems dalykams yra gana nuolankūs žmonės, bet jie atsakė atgal. Susirinko didelė minia žmonių ir pradėjo šaukti ant neprietelingų ispanų. Jie viešbučio kambariuose susimetė barikadas ir už jų pasislėpė su revolveriais, be kurių jie nepasijudina kaimyninėj sostinėj.

Po to atsitikimo, greitu laiku visame Lisabone išsiveržė spontaniška demonstracija. Žmonės eidami madingais bulvarais protestavo prieš Ispanijos sukilėlius ir išreiškė Ispanijos liaudžiai simpatiją.

Policija, kuri yra Lisabono gatvėse įžymiausia ypatybe, nesuspėjo prieš minią pavartoti revolverių, draskymų, pasirįžti ką nors šauti arba areštuoti.

Didesnis "Sudrebinimas" Ateina

Lisabona yra miestas laukiantis antrojo sukrėtimo, tik daug didesnės katastrofos, negu kad buvo tam mieste aštuonioliktame amžiuje, kada žemės drebėjimas sunaikino tą miestą. Katastrofos ženklai visur matosi.

Jei jūs eisite nakties laiku namo; jūs matysite skubančias ir susispietusias žmonių minias. Jūs būsite kaip tik laiku sekti susikirtimų scenas, kaip kur net po tris desėtkus važiuojančią sargybą.

Jie būna visi apsiginklavę šautuvais. Susimaišę policistai su kareiviais ir keletas detektyvų . . . Jie atvyksta dažniausiai per vėlai, ir tokiu būdu nepagauna mitingų kalbėtojus.

Jei jūs važinėsite vėlai vakare, jūs taksi kaip kada bus sulaikytas ginkluotos policijos ir nukreiptas kita gatve. Jūs pravažiuosite pro policijos stotis tik tada, kada viskas yra pabaigta.

Ant namų sienų ir parkuose, užeinamose vietose, su kreida iš rašyta arba iškvarbuoti kūjai ir piautuvai. Valdžia tą matydama įpuola į didelę paniką, nes kūjo ir piautuvo ženklai vis dažniau pasirodo ir pradedami įrėžti ir puošti Portugalijos pinigus.

Visi tokių sužymėtų pinigų pasiūlymai paskelbti nelegaliais. Jie turėtų būti priimami, bet jūs už jų leidimą apyvarton galite papulti į slaptosios policijos rankas.

Kur Nukreipta Portugalų Simpatija

Man lankantis pirmutinėj dienoj Estoril pliaže, Libasono madingiausiame kurorte, inžinerijos seržentas pradėjo man kalbėti.

Jis apgailestavo, kad aš nemoku esperantiškai. "Rusijoj išmokina tos kalbos," jis pareiškė, ir norėdamas pabrėžti didesnę svarbą, pridėjo, Sovietų Rusijoj.

Jis keletą kartų mėgino kalbėti apie Rusiją, iš ko gana aiškiai supranti, kur nukrypę jo simpatijos.

Iiki šiol didžiuosiuse viešbučiuose matosi kita Portugalija. Čia laksto aficieriai įsivilkę į puikias uniformas, kurias dengia įvairūs kaspinai, už laimėtuosius Portugalijos karus ir kalbasi su Ispanijos sukilėlių karininkais.

Čia Italijos ir Vokietijos fašistai apsimaino fašistiniais saliutais. Čia gal kaip kada matysite ispanų mažas grupeles tikresniuose susidraugavimuose. Jie viešpatauja viešbučiuose. Monarchistų spalvos matosi visur. Dešimtą valandą vakare jie susigrūda prie radio ir klausosi iš Sevilės sukilėlių generolų de Llano graudenimų.

Lisabona Neturtingiausias Miestas Europoje

Aš girdėjau, kuomet vienas portugalų oficialas aiškino francūzui žurnalistui apie naują šalies orientaciją.

"Mes jau dabar atsiskyrėme nuo Anglijos. Mūsų draugais dabar yra Italija ir Vokietija. Su naująja Ispanija mes sudarysime šioj pusėj Vidužemio jūrų atsispyrimo pylimą prieš bolševizmą ir anarchiją."

Aš klausiausi vieno generolo Franko pasekėjo, kuomet jis man aiškino savo šalies ateitį.

"Generolas Frankas įsteigs tvirtą valdžią," jis pareiškė. "Portugalija taps mūsų santarvininke ir veiks su mumis. Būnant Ispanijai ir Portugalijai vienybėj, po generolo Franko vadovybe, susiformuos didelės militarinės jėgos. Anglija to nenori. Čia randasi Gibraltaras. Per tris šimtus metų mes nieko nesakėme, bet mes neužmiršome."

Tik viena pasilieka pridėti, kad Lisabona yra vienas iš neturtingiausių Europos miestų. Kad valdžios pučiamas šalies "išganymas" yra beviltis, kad darbininkų algos yra pasibaisėtinai mažos, nuomos labai aukštos, socialiniai įstatymai tik ant popieriaus egzistuoja, ir vienas biaurus visoj Portugalijoj pasireiškimas, tai kiek darbininkams už darbą pasiūloma, už tiek verčiami jį atlikti.

Tačiau diktatorius Salazar nesenai įgyvendino naują įstatymą, priversdamas visus kirpėjus dirbti po korporacijos kontraktu. Taipgi numušė visų tekstilės darbininkų algas ir pakėlė fabrikantų pelnus. Taip Portugalijos fašizmas laikosi ant durtuvų, slaptosios policijos ir drasko tautos gyvybę.

"Laike Ispanijos nesusipratimų," ispanas monarchistas man pareiškė, kur aš pažymėjau, kad mano taksi buvo sulaikyta policijos, "tada šimtai žmonių tapo areštuota."

Tai tokia yra šiandieninė Portugalija ir ant vulkaninės lavos stovintis miestas Lisabona.

Vertė **Darbininkų Žvalgas**

HITLERIO KETURIŲ METŲ PLANAS

Ką Mano Padaryti Hitleris Laike Savo Plano?

Nazių partijos kongrese, Nuremberge, šiais metais paskelbė naujus fašizmo manevrus—keturių metų fašistinį planą.

Yra gerai žinoma, kad bile kuris planas, jei jis nori turėti pretenzijų praktikai, jame turi būti konkretūs ekonominiai nustatymai. Apie Hitlerio skelbiamą ketvirtmetinį planą negali būti nei kalbos, jame konkrečių skaitlinių nesimato, tik matosi tie patys Hitlerio melai, kuriuos jis skelbė 1933 metais, vasario mėnesyje. Dabar fašistinė spauda atgaivino tuos melus savo špaltose. Jei fašistinė spauda ir pats Hitleris tikėtų į tą planą tas tikėjimas būtų fantazija Daleiskime sau pažvelgti, ką Hitleris sugalvojo jojo "keturių metų plane:" "išgelbėti Vokietijos darbininkus, aprūpinti Vokietiją maisto ištekliais. Jis sugalvojo atgaivinti Vokietijoj agrikultūrą ir ją padaryti intensyve, taipgi sugalvojo panaikinti bedarbę."

Kas atsitiko ir ką sugalvojo Hitleris, yra žinoma visame pasaulyje. Vokietijos darbininkai dėka fašistinės diktatūros buvo įtraukti į didesnį vargą ir nedateklių, negu kad jie buvo prieš Hitlerio atėjimą valdžion. Bedarbės panaikinimo klausimu Hitleris ir fašistinė spauda tik rina, kad "planas" buvo pilnai išpildytas. Pagal fašistų statistika, tai tik milijonas atliekamų žmonių užregistruota. Tačiau sulyginus su prieškrizinėmis statistikomis pamatysime, kad toki pranešimai yra fašistinių statistikų kląsta.

Bedarbiai Vokietijoj

Pagal Vokietijos statistinė departamento žurnalą "Wirtsshaft und Statistik," tai 1936 metais, rugpiūčio mėnesyje Vokietijoje buvo 17,910,000 dirbančių darbininkų ir 1,098,000 bedarbių. Kas reiškia, kad Vokietijoj yra tik 19 milijonų iš algų gyvenančių darbininkų Tačiau yra žinoma, kad 1929 metais, liepos mėnesyje dirbančių darbininkų buvo netoli 20 milijonų. Tad sulyginus su 1929 metų skaitline, matosi, kad prie tuometinių bedarbių skaičiaus prisidėjo virš milijonas žmonių. Be to, per tuos septynis metus Vokietijoj priaugo mažiausia du milijonai žmonių. Dar pridėkime smulkiuosius prekybininkus ir amatininkus, kurie viską prarado laike kapitalistinio krizio, tuomet mes gausime tikrąją bedarbių skaitlinę, kuri bus ne apie vieną milijoną, bet apie puspenkto milijono.

Mes panagrinėjome Vokietijoje esamą bedarbę tik del parodymo, kaip fašistiniai statistikai neteisingai apibudina padėtį, kaip begėdiškai jie meluoja, kuomet sako, kad Vokietijoj bedarbė tapo panaikinta Tokia yra tikroji veikmė jų "pirmojo ketvirtmetinio plano," kurią Hitleris paskelbė "aiškiojoj proklamacijoj." Fašizmas savo viešpatavimo laikotarpyje uždėjo sunkią naštą ant darbininkų masių pečių, nustūmė milijonus darbininkų į beviltiškę padėtį, ir išspaudė didelius pelnus del stambiųjų kapitalistų kurie rengiasi prie naujos pasaulinės žudynės.

Ką Hitleris Sugalvojo?

Ką Hitleris sugalvojo "keturių metų plane?" Pakankamai aiškiau, negu 1933 metais; laikytis nusistatymo, kad padaryti Vokietiją "galutinai nepriklausomą nuo užsienio, gavime visokios rūšies žaliosios medžiagos. Išpildymui užduoties, jis sugalvojo išvystyti žaliosios medžiagos industriją. Ypatingą svarbą kreipti, kad Vokietija neapleistų kolonijų reikalavimų." Tokiu būdu visas jo "ketvirtmetinis planas" susideda iš mėginimo įsteigti autarchiją Bet šis Vokietijos fašistų troškimas nepriklausytų užsieniui importu, autarchijos idėja, buvo pirmesnėj Hitlerio programoj pagrindiniu punktu.

Toliau, Hitleris oficialiai autarchijos idėją kritikavo savo gegužės 21 dieną. Jis tuomet užsipuolė net užsienio kapitalistus už mėginimą įvesti autarchiją. Iš ekonominio taškaregio žiūrint, yra beprotiška eiti į primitivišką gamybą ir brangiau atseinant, iš agrikultūrinių gaminių gaminti industrinius gaminius.

Šioji pirmitiviška žaliųjų medžiagų produkcija prieš metus laiko buvo paties Hitlerio pašiepiama, o dabar ir vėl pamegdžiojama jo paties programoje, kaipo svarbiausias Nurembergo proklamacijos punktas. Tam pačiam kongrese Hitleris davė "Vokietijos išgelbėjimo plano" konkretų apibudinimą, sulyg kurio Vokietija turi tapti nepriklausoma, ji savo viduje turi pasigaminti žaliųjų medžiagų, kurias gali sutverti chemijos, inžinerijos ir kasyklų industrijos. Vadinamoj "darbininkų fronto" konferencijoj pareiškė, kad pradiniai reikalinga apsirūpinti guma ir aliejum.

Tokiu būdu visa Hitlerio sugalvota "Vokietijos išgelbėjimo programa susideda iš plėtimo karo industrijos, kuria bus patenkinti chemikalų industrijos karaliai. Visi žino, kad šios medžiagos yra reikalingos karo reikalams. O apie maisto išteklių praplėtimą Hitleris kalba tik todel, kad patraukti fašistų pusėn valstiečius, jo pagrindinis siekis, tai nežiūrint kokia kaina praplėsti reikalingų karui žaliųjų medžiagų gamybą.

Štai kaip kyla Vokietijoj vario sunaudojimas: 1929 metais buvo sunaudota 332,700 tonų, o 1935 metais sunaudota 403,300. Be to, vidaus reikalams vario sunaudojimas sumažėjo ant pusės. Aluminijaus sunaudojimas nuo 1929 m. iki 1935 m. pakilo daugiau tris kartus, nes yra svarbi medžiaga orlaivininkystei ir artilerijai.

Karo Medžiagos Gaminimas Darbininkų Išlaidoms

Dar iki šiol kitose kapitalistinėse šalyse ieškomi pigesni gamybos būdai, o Vokietijoj atvirkščiai. Hitleris nežiūri ant kiek brangiai atseis reikalingi karui produktai ir kiek darbininkai uždirbs, gamindami tuos produktus primitivišku būdu; jam svarbu, tai įsigyti kuodaugiausia naikinimo įrankių. Štai kaip fašistų žurnalas "Die Neue Valtbuehne" šių metų, liepos 16 dieną, aprašo tų primitivišku būdu gaminamųjų produktų kainas. Šiais metais pagamintų primitivišku būdu mineralinių aliejų gamybos kaina buvo 280 milijonų markių, o iš užsienio juos buvo galima nupirkti už 80 milijonų markių; tekstilinių gaminių išlaidos 100 milijonų markių, iš užsienio buvo galima nupirkti už 50 mil. markių; metalų išlaidos—60 mil. markių, iš užsienio galima nupirkti už 30 mil. markių; pagamintos gumos išlaidos 110 mil. markių, o iš užsienio galima buvo nupirkti tik už 25 mil. markių. Sudėjus visas gamybos išlaidas krūvon gaunasi 550 milijonų markių, o tuos visus produktus iš užsienio galima nupirkti už 185 milijonus markių.

Vokietija kas metai išleidžia tūkstančius milijonų markių del priruošimo karui strateginių žaliųjų medžiagų. Tos medžiagos neapsimoka Vokietijai gaminti, jas iš užsienio galima pirkti už trečdalį kainos, bet naziams t a s nesvarbu. Jiems svarbu g a l votrukčiais ruoštis prie karo, tai jie nežiūri į tą gamybos nedateklių, jį sumoka Vokietijos darbininkai, valstiečiai ir amatininkai pavidale mokesčių.

Tad Hitlerio "keturių metų planas" nieko bendro neturi su Vokietijos dirbančiųjų masių būvio pagerinimu. Jeigu būtų rūpinamasi darbininkų būvio pagerinimu, būtų ieškoma kelių, kad gaminamos prekės atseitų kuopigiausia, o dabar Vokietijos industrija pasukta į priešingą pusę. Tai ne ekonominis vedantis šalį prie gerbūvio planas, bet padvigubinta karo programa, kuri Vokietijos darbininkus ir valstiečius stumia į pasibaisėtiną skurdą.

Darbininkų Žvalgas

19tos Sukaktuves Socializmo Pergales Penktadal. Pasaulio

SSRS Žmonės Didžiuojasi Ant Visados Panaikinimu Bedarbės, Skurdo ir Įsteigimu Tikrai Demokratinės Savo Žmonėms Ekonominės ir Politinės Laisvės

Žagaras

Sovietuose Pramonė Kyla

Lapkričio 7 dieną sukanka lygiai 19 metų nuo paėmimo galios į darbininkų rankas iš Rusijos buržuazijos. Spalio revoliucija 1917 m. šiandien garsi viso pasaulio darbininkams. Revoliucijos pasekmės po 19 metų laužia kapitalistinės tvarkos pamatus išilgai pasaulį. Į Sovietus šiandien atkreiptos akys Ispanijos, Francijos, Vokietijos, Italijos, Lietuvos, Lenkijos, ir Kinijos darbininkų. Amerikos, Anglijos, sykiu ir Kanados aukščiausia pakilusi technika, neišlaiko Sovietų konkurencijos. Mokslas ir technika Sovietuose maršuoja pirmyn, kuomet Kanadoje ir visam kapitalistiniam pasauly ritasi atgal. Gamyba gyvenimui reikmenų Sovietuose dvigubinasi ir trigubinasi kiekvieni metai, kuomet kapitalistinėse šalyse stovi ant vietos arba ritasi atgal ir, tik karo pramonė ir su ja surištos šakos kyla.

Rusijos Darbininkai Pernešė Baisų Skurdą

Daugelis lietuvių gyveno po caro urėdininkų letena ir žino jų nagaikos skonį. Dar galima rasti senelių su rumbuotais kūnais, suraižytais ponų budelių vergijos ir metiežos laikais. Buvusieji Rusijos gilumoj gerai žino, kaip gyveno rusas miestietis darbininkas. Ne vienas lietuvis yra patyręs karo ir revoliucijos sunkenybes. Per imperialistinio karo išgriautą Rusiją persirito viską naikinanti revoliucija, karai su įvairiais generolais caro ir vokiečių armijų. Šalis išgriauta, maisto nei drabužių neliko. Virš to, dar 1919 metų sausra išdegino javus. Tikras badas. Daugelis herojiškai pernešė visas karo ir revoliucijos audras, turėjo tapti bado aukomis. Išrodė, kad kraštas per šimtmečius nebegalės atsistatyti, kad nebebus galima įvesti žmonišką gyvenimą ant griuvėsių ir geležimis ir spygliuotomis vielomis užverstų apkasų, sumaišytų su šimtais tūkstančių lavonų.

Ant Griuvėsių Išaugo Naujas Pasaulis

Tik devyniolika metų tepraslinko ir šiandien sunku būtų įtikinti žmogų nemačiusį tų griuvėsių, kad jie galėjo būti dabartiniam Sovietų Sąjungos plote. Atstatyta išgriauti miestai, atstatyta juose gyvenimas, tik jau kitoks: jaukus, sotus, linksmas gyvenimas. Išbudavota nauji miestai su milžiniškais fabrikais Magnitostrojais, Traktostrojais, D n i e prostrojais ir šimtai-tūkstančiai naujų, nebūtų galybių, iš kurių semiasi gerbūvį krašto žmonės. Bedarbė, kuri kapitalistinių kraštų žmonėms yra įkyrėjusi iki gyvo kaulo, Sovietuose panaikinta ant visados.

Sovietų Naujoji Karta Laimingiausia Pasaulyje

Šiandien jau buržuazijos žmonės ir buržuazinė spauda pripažįsta, kad Sovietų Sąjunga yra vienintėlė šalis pasaulyj, kuri taip daug domės kreipia į jaunuomenę.

Pertekliui paskendusios kapitalistinės šalys, Amerika, Kanada ir kitos, kuriose del perviršiaus gaminių stovi daugelis fabrikų uždaryti, bankai, neturėdami kur sunaudoti pinigų, gabena juos į užsienius, arba laikomi nenašiais, neleidžiant jų apyvarton. Tuo pačiu laiku mokykloms biudžetai mažinami, uždarinėjama dalis mokyklų, vaikai pusbadžiai gyvena iš pašalpų; baigęs kad ir aukštą mokslą jaunimas turi didelį vargą surasti vietą, kur jis galėtų sunaudoti savo žinojimą; šimtai tūkstančių Kanados jaunimo bedarbiai, palikti bevilčiam likimui.

Sovietų Sąjungos jaunimas prižiūrimas darbininkų valdžios nuo pat jo gimimo, iš pradžios vaikų darželiuose, paūgėjęs—mokyklose ir, pagaliaus aukštąjį mokslą atsiekti gali kiekvienas, kuris tik turi noro. Valdžia duoda moksleiviams pilną užlaikymą. Stato vis daugiau ir daugiau naujų mokyklų. Baigusio mokslą jaunimo laukia šimtai ir tūkstančiai darbų. Kiekvienas, kuriam teko matyti dabartinis Sovietų jaunimas, miesto ar kolektyve, stebisi jo linksmumu, jo dainomis, jo sportu.

Sovietų Darbininkas Šiandien Jau Nebe Tas

Bedarbė jau nebevargina Sovietų darbininko. Neigi senatvė ar liga. Socialė apdrauda užtikrinta darbininkui pilną užlaikymą senatvėj ir duoda tinkamą priežiūrą ligoj. Pažeista sveikata darbininkas išsiunčiamas į sanatarijas, į kurortus, kur pirmiau tik buržuazija tegalėdavo lankytis. Sovietų darbininkas dirba 7—8 valandas į dieną ir 5 dienas sąvaitėj. Jis gauna dvi sąvaites apmokamų atostogų per metus. Jie turi sprendžiamą balsą savo fabriko valdyme. Sovietų darbininkų gerbūvis kyla lygiagriačiai su kilimu fabrikų kiekio ir jų produktingumo. Šiandien Sovietų darbininkas kelis kartus geriau gyvena, palyginus su prieškariniu jo gyvenimu. Algos kyla kiekvieni metai, o palyginus reikmenų kainos kasmet mažėja.

Palyginkite kiekvieną iš čia suminėtą punktą su kapitalistinių šalių darbininkų sąlygomis.

Sovietų Darbininkė

Darbininkės moterys turi lygias teises Sovietuose su vyrais. Jos gauna lygias algas su vyrais už lygų darbą. Jos turi teisę balsuoti ir buti išrinktoms, kad ir į aukščiausias valdymo vietas. Jos paliuosuotos iš virtuvės vergijos. Jos nepriklausomos nuo vyrų, nes lygiai gali pasidaryti pragyvenimą, kaip ir vyrai. Vaikų išauklėjimą joms padeda valdžia. Sovietų darbininkė gauna dvi sąvaites apmokamų atostogų prieš gimdymą ir du mėnesių, taip pat apmokamų, po gimdymo. Jos vaikutis prižiūrimas auklės vaikų darželiuose, kuomet motina fabrike dirba.

Palyginkite tą su Kanados moterimis. Kvebeko provincijoj net balsavimo teisių neturi. Palyginkite su fašistinės Vokietijos ar Lietuvos moterimis, kurios, tikrenybėj yra virtuvės vergės ir vaikų gimdymo mašinos.

Demokratija ir Teisės Sovietų Darbininkams

Naujosios Sovietų konstitucijos 125 paragrafas sako: "Del žmonių gerbūvio, del sustiprinimo socialistinės tvarkos, Socialist. Respublikų Sovietų Sąjungos piliečiams garantuojama: **a) žodžio laisvė; b) spaudos laisvė; c) susirinkimų laisvė; d) demonstracijų laisvė.**"

Atstovai į valdiškas vietas (į sovietus) renkama tiesioginiai iš fabrikų, iš kolektyvų ir iš kariuomenės. Renkama slaptu balsavimu. Prieš rinkimus laisvai laikomi masiniai susirinkimai ir diskusuojama tinkamumas ar netinkamumas pastatytų kandidatų.

Sovietuose darbininkai renka ir teisėjus trims metams, o aukščiausį teismą renka 5 metams.

Ar matėt kas ką panašaus kapitalistiniuose kraštuose, kad teisėjus rinktų?

Kapitalistinėj tvarkoj teisėjai skiriami ir jų žodis yra sprendžiamu žodžiu ant visų rinktų įstaigų. Aukščiausias šalies teismas gali panaikinti d e m o kratiškiausio buržuazinio parlamento tarimus. Turime pavyzdį Kanadoj su bedarbių apdraudos bilium ir su socialės apdraudos bilium. Tie Kanados parlamento tarimai atsidūrė Anglijos aukščiausiam teisme (Privy Council) ir tik jis tars galutiną žodį.

Ir pareigos visai kitokios Sovietų teisėjų. Jų užduotis apsaugoti darbininkus nuo skriaudimo, neleisti veistis išnaudotojams. Kapitalistinių šalių teismų pareigos visai priešingos. Jų pareiga apsaugoti išnaudojimą, garantuoti p r a m onininkams traukimą pelnų iš darbo žmonių, po priedanga nuosavybės apgynimo. Tos nuosavybės apsaugojimo lygumą matome iš nuolatinių varžytinių, ir perleidimų jų į didžiųjų trustų rankas.

Taip pat ir žodžio "laisvę" matome kapitalistinėse šalyse. Demokratinėj K a n a doj uždrausta laikyti prakalbos demokratinės šalies valdžios atstovams, laike rinkimų kandidatai terorizuojami, mitingai uždraudžiami, balsai vagiami, neleidžiama radio naudoti darbininkams. Streikai už geresnes algas paskelbiami nelegaliais ir pasiunčiama policija, kariuomenė ir tankai fabrikantams talkon prieš darbo žmones. Tai vaizdas buržuazinės demokratijos Rusijos darbininkai tokią "demokratiją," kokią mes turime dabar, sutrempė kojomis ir įsteigė darbininkišką tikrą demokratiją darbo žmonėms, ir priespaudą išnaudotojams.

Rusijos Valstietis Paliuosuotas Iš Kaimo Vergijos

Valstietis Sovietų Sąjungoj šiandien baigia išnaikinti rubežius tarp miesto ir kaimo. Darbas žemės ūkyje darosi vis labiau ir labiau mechanizuotas, darbo valandos labiau apribojamos. Siauri rėžiai paversti beribiais žemės plotais. Lušnų vietoje pastayti rūmai, panašus į miesto. Maistas virsta vis labiau miesčioniško. Radio, mokykla, teatrai dygsta kolektyvuose vietoj niuraus ir kurtaus, degtinėj paskendusio kaimo 19 metų atgal.

Tai su tokiais atsiekimais naujas pasaulis, išaugęs ant kapitalistinės tvarkos griuvėsių, ruošiasi minėti savo 19 metų sukaktuves! Sovietų darbininkai savo atsiekimus labai brangina. Todel jie yra didžiausi patrijotai savo šalies. Jie jau pareiškė pasauliui, kad nei vieno colio neužleis savo žemės knaisioti kapitalistiniams snukiams po socializmo statybos laukus. Sovietai tam tikslui turi galingą Raudonąją Armiją, armiją ne karo, o taikos palaikymui visame pasaulyje.

Naujo socialistinio pasaulio organizatorium stovėjo ir stovi Sovietų Komunistų Partija—Markso, Lenino Stalino partija.

Turimi atsiekimai dar nepatenkina Sovietų darbininkų. Jie dar turi daug trūkumų, daug kas dar reikia nudirbti. Minint 19 metų sukaktuves, jie šiandien žiūri į sunkumus, į užduotis su pasirjžimu nugalėti viską ir išbudavoti pilną socializmą. Jie nugalėjo pačius didžiusius sunkumus, jie daug lengviau nugalės ir antraeilius sunkumus.

Šimtai Milijonų Dolerių Francijos Apsigynimui

Paryžius, Spalio 29.—Francijos parlamentas užgyrė išlaidų padidinimą kariškiems reikalams ant $460,000,000, iš kurių $250,000,000 bus išleista statymui naujų orlaivių ir padidinimui orlaivininkų skaičiaus. Į čia paduotą sumą dar neįeina laivyno išlaidos, kurios taipgi numatoma žymiai padidinti. Taipgi fortifikavimui šiaurinio Francijos parubežio dar bus paskirta didelė suma pinigų.

Per Daug Laiko Slopinti Maurai Atsisuka Ant Savo Neprieteliu

Daug klausimų praeity buvo iškilę del maurų padėties Ispanijoj. Greitai po išsiveržimo Ispanijoje civilio karo, vyriausias fašistų komandierius generolas Frankas pradėjo gabenti į Ispaniją morokiečius karius ir užsienio legionierius. V a l džios kontroliuojamas laivynas per pirmąjį civilinio karo mėnesį pervežimą iš Morokos karių darė pavojingu ir nežymiu. Bet praslinkus mėnesiui ir pusei laiko, jau gana pakankamas afrikiečių karių skaičius kovojo prieš Liaudies Fronto valdžią.

Maurai per keletą šimtmečių pergyveno iš ispaniško ir francūziško imperializmo d i d elę priespaudą. Prieš penkioliktąjį amžių, pietinėj Ispanijoj, egzistavo labai svarbi ir aukšta maurų kultūra, ypatingai Toledo mieste. Bet apie 1492 metus maurai galutinai buvo išvyti iš Ispanijos, taip v a d inamųjų krikščioniškųjų princų. Jie sumušti Ispanijoj niekuomet nepertraukė vėdę kovos del nepriklausomybės atgavimo.

Atėjus dvidešimtajam amžiui, kilo garsioji maurų revoliucija, kuriai vadovavo Abd-el-Krim. Jis suteikė Ispanijos jėgoms baisiai didelę žalą garsiajam mūšyje prie Anual, kuris įvyko 1922 metais, sakoma, kad tam mūšyj žuvo apie 13,000 Ispanijos karių. 1925 metais Abd-el-Krimas atakavo daug geriau apsiginklavusią Francijos armiją. Ir tik 1927 m. galutinai buvo sumušti maurai ir užimta Moroko.

Dabartiniame civiliniame kare fašistai gavo iš maurų talką tik pasekmėje per melagingos propagandos naudojimą. Vienas Runa spaudos agentūros korespondentas aprašo savo pasikalbėjimą ligoninėj su paimtu nelaisvėn mauru.

"Kas tu esi, kaip tavo pavardė? paklausė korespondentas.

"Mohamed Ben Abadeselanas. Aš dirbau kaipo dailydė mano kaimelyje, kuriame gyvenau per septynis metus. Aš esu 20 metų amžiaus. Mano tėvas gyvena Alcazarquivire, netoli Larache, ispaniškoj Morokoj. Aš priklausau prie vietinių karių, kuriems reguliarinė tarnyba pusantrų metų."

Atvežtas Su Prievarta

"Kodel tų atvykai čionai?"

"Mes buvome čionai per prievartą atvežti. Aš nežinau kodel. Mums buvo pasakyta, kad eisime į didelį žygį ir gausime už tai gerą maistą ir apmokėjimą. Bet viskas buvo melai!"

"Kas daugiau jums buvo žadėta?"

"Mums buvo žadama žemės, ant kurios mes būsime apgyvendinti. Aš buvau orlaiviu atvežtas į Seville miestą. Čia man buvo pasakyta, kad respublika pateko į plėšikų rankas, kurie užmušinėja moteris ir vaikus, ir mes turime apginti tą šalį, kurioje mes patys būsime apgyvendinti."

Negalėjo Pabėgti

"Tad kodel tu nepabėgai?"

"Kad nebuvo galima. Mes nežinome šalies, prie to, visuomet vaikščioja karininkai su ginklais ir šaudo tuos, kurie nenori eiti į mūšius."

"Ar visi atvežtieji arabai taip mano, kaip tu?"

"Beveik visi norėtų pabėgti, bet bijosi. Jei Respublika prižadėtų visiems dezertyrams amnestiją, jie visi galėtų ateiti čionai . . ."

Tokiu būdu ispaniški fašistai atsuko savo apgynimui tą neprietelystę, kurią sutvėrė Ispanijos valdančioji klasė bevaldydama maurus, prieš Ispanijos liaudies valdžią.

Sukilimai Morokoje

Buvo pranešta, kad per praeitus du mėnesiu Ispanijos Morokoje įvyko keletas sukilimų, kuomet maurai patyrė tikrą teisybę apie civilinį karą.

Ispanijos Komunistų Partija visuomet stovėjo už galutiną Morokos nepriklausomybę, ir dabar stovi už tą programą. Tai buvo tik viena partija, kuri per savo penkiolika metų egzistavimą niekuomet neatsitraukė nuo tos pozicijos.

Nesvarbu, jei šiandien maurai naudojami atlikimui fašistinių purvinų darbų, jei ir laimės fašistai, jie nepaliuosuos Moroko. Franko laike Abd-el Krim kampanijos pats beširdžiai malšino maurus, Primo de Rivera dienose.

Liaudies Fronto laimėjimas būtų laimėjimu visiems Ispanijos prispaustiems, tam skaičiui ir maurams. Tad štai kodel mums visiems yra labai svarbu sujungti savo energiją taip svarbioj valandoj: visiems teikti Ispanijos liaudies kovotojams pagelbą; blokada prieš Ispanijos demokratiją turi būt sulaužoma. Fašistiniai interventai turi būt išvyti iš Ispanijos. Tuti būt prieš fašistinius interventus įsteigta darbininkų klasės blokada.

T. Repard

DVI SKIRTINGOS FAŠIZMO ŠAKOS KVEBEKO PROVINCIJOJ

DARBININKAMS ABI LYGIAI BLĖDINGOS

Stanley Ryerson, baigęs Toronto universitetą ir dabar studijuojąs francūzų kalbą Montrealo universitete, paduoda, kad Kvebeko provincijoj esą dvi fašistų šakos, viena kitai priešingos. Viena esanti vadovybėj Mosley, Anglijos fašistinio vado, kuris veikia išvien su Vokietijos fašizmu. Ši grupė pasivadinusi tautiniai-socialė krikščionių partija (National-Social Christian Party). Jų uniforma yra mėlyni marškiniai su svastika ant rankovlų. Į jų susirinkimus susirenka po 1,000—1,500 žmonių. Turi savo mėnesinį laikraštuką "Kanados Fašistas" francūzų kalboj (Le Fasciste Canadien). Jų pagrindiniai obalsiai esą prieš žydus, prieš komunizmą ir už Anglijos imperiją.

Kita grupė, taip pat francūzų, pasivadinusi Jeunesses Patriotes (jaunųjų patriotų) partija, kurių vadovybėje stovi Walter O'Leary. Su šia grupe eina ir Montrealo universiteto fašistai studentai, po vardu "Jeune Canada." Taipgi tautininkų-liberalų partijos jaunuoliai (Action Liberale Nationale), su Poul Goin priešaky. Separatistai, su Paul Bouchard irgi prie šios grupės priklauso. Ši grupė stovi už nepriklausomą kooperatyvę francūzų valstybę Kvebeko provincijoj, priešinga Anglijos kišimuisi. Taip lygiai prieš žydus ir komunistus. Leidžia sąvaitraštį "La Nation" (tauta).

Kaip tos dvi grupės tarp savs nesiskirstytų, kaip jos tarpe savęs nesipeštų, darbo klasei jos abi neša lygią vergiją. Abiejų grupių pasekėjai (fašistai) daužo langus ir baldus darbininkiškų patalpų, abieji ruošia žydų pogromus, abieji grąsina sumušti progresyvio judėjimo vadus ir išsprogdinti namus. Policija abidvi grupes lygiai kursto ir apsaugo.

Su Miesto Iškilmėmis Pasitiko Ispanijos Delegaciją

Winnipeg, Lapkričio 2.—Septyni tūkstančiai žmonių pasitiko stoty Ispanijos delegaciją, su miesto majoru Queen ir kitais žymiais miesto žmonėmis priešaky. Triukšmingas entuziazmas, sveikinimai, taip, kad delegatų kalbos negalima buvo girdėti per sveikinimų ūžėsį. Iš stoties delegacija nulydėta Aleksandra viešbutin, masėms dainuojant Internacionalą.

Sekmadieny prisipildė kiek galėjo tilpti Walker teatras ir tūkstančiai žmonių grįžo atgal, negalėję tilpti. Mitinge sukelta $1,500. Palencia kalbėdama pareiškė: "Mums būtinai reikalinga amunicijos, ginklų, visokios karo medžiagos. Mes tą turėtume, jei ne kriminalis nusistatymas dominuojančių valstybių ir bešališkumo komiteto, kurie tik stiprina fašistų galią ir smaugia kovas už demokratiją."

FAŠISTAI ŠAUDĖ Į SKĘSTANČIO LAIVO ŽMONES

Marseilles, Francija, Spalio 29.—Kada fašistų laivas paskandino Ispanijos lojalistų laivą Almirante, žmonės gelbėdamiesi plaukė jūroje laiveliais. Tuo tarpu fašistų laivas kulkosvaidžiais šaudė į besigelbėjančius skęstančius laivo žmones.

YOUTH COLUMN

CANADIAN YOUTH BEHIND SPAIN

"If it were not for the youth of Spain uniting to save their country from the attacks of the fascist forces. Mola and Franco would have been sitting in the dictatorial chairs long ago" Margaret Crang told a packed auditorium at Jarvis street collegate Sunday night. This was the meeting the Globe was to have said was not permitted.

Norman Levy, chairman of the Canadian Youth Congress and of the Toronto Youth Council, who was one of the 32 delegates from Canada to the World Youth Congress at Geneva, gave a brief outline of the congress.

Denton Massey, Conservative member of parliament, and who was one of the delegates to the peace congress, enlarged on Mr. Levy's address, reporting on the achievements and future aims of the congress. "We must strive for some social scheme where the exploiter and his exploitation will end, "Massey said.

The meeting was under the auspices of the Canadian Youth Council.

SOVIET MOVIES GAINING AMERICAN INTEREST

There is no doubt that in a short time the Soviet motion pictures will be competing with the American pictures here in Canada. Several of us Lith youth went one night to see the picture Song Of Happiness having its premiere at the Madison Theatre last week. The night we were there the theatre was packed and not only we workers went to see the picture but also some big bugs (rich people) who were also interested in seeing what the Soviets can produce along the line of motion pictures.

The ordinary Hollywood picture is usually composed of a great deal of insignificant incidents that are put together to make a picture. We admit that Hollywood does put out a few good pictures every year but the ordinary product of Hollywood is plain trash. Hollywood is well established and should be able to afford to produce more decent pictures.

One fellow I know told me that this Soviet picture had many parts cut out before it entered the United States and was further spoiled when it entered Canada, and yet it seemed to not have lost interest. The authorities probably cut out those parts that were Soviet propaganda. The Soviet pictures with the least propaganda are the only ones that are permitted to enter the country, thus meaning some of the best of the pictures produced cannot to Canada. Song of Ha as we can see was not th of the Soviet Hollywood

From what we have about this picture it characteristic of the ord Soviet picture. The char and the story were true It can be seen that the ters were not the bes country could get, and that what made the story interesting. The characters were not like Jean Harllow or Robert Taylor, where there are one in a thousand as good looking but they were like the ordinary peasant folk and this accounted for the picture being so true to life.

I would advise you to see this picture for it shows what the Soviets are trying to do to improve the life of the labourer. It is educational and at the same time comical and interesting.

Movie Goer

THINGS TO REMERBER

The Globe newspaper is owned by a millionaire mining man.

Proletarian dictatorship is the rule of the city workers.

Wars cannot be localized.

State is the rule of a class.

The Spanish civil war is a war between fascism and democracy.

Fascism is the last stage of capitalism.

In unity there is strength.

He Walks Now

Patient—"Well, doc, you sure kept your promise when you said you'd have me walkin' again in a month."

The doctor (glowing)—"Well, well, that's fine."

Patient—"Yes, I had to sell my car when I got your bill."

KAZOKŲ KOLEKTYVAI

Maskva, SSRS, Spalio 29.—Dono ir Kubaniaus kazokai, buvę vyriausia caro valdžios kumštimi ir atsižymėję narsumu, dabar savo narsumą parodo budavodami kolektyvius ūkius. Savo ūkiuose jie jau dasigyveno 25,000 traktorių, 7,000 kombainų ir daugelį kitokios mašinerijos. Derlius pakilo per paskutinius metus 60 milijonų bušelių daugiau už pernykščius. Turi 7,600 mokyklų su 229,000 mokinių. Prie caro mokykla jiems buvo nežinomu daiktu. Išbudavoti nauji namai su tobuliausiais įtaisymais, radio ir kita. Seniau taip skurdžiai gyvenęs kazokas dabar geriau gyvena už prieškarinį stambų ūkininką.

TORONTO LIETUVIŲ JAUNUOLIŲ M O K Y K LĖLĖS MOKINIO, KLEMIO KEVĖŽOS, IŠPAIŠYTAS IR IŠPIAUSTYTAS.

Montrealo Žinios

Draugas J. Yla Tarp Montrealiečių

Nepavaduojantis yra reikalas organizaciniam darbe mainytis vadovaujantiems draugams gyvenamomis vietomis tikslu, kad pasidalinus prityrimais mūsų judėjimo. Draugas J. Yla būdamas "Darbininkų Žodžio" redaktorium nuo pat laikraščio užgimimo, geriausia jautė Kanados lietuvių darbininkų judėjimo pulsą. Dabar dalyvaudamas Montreale, jis perduoda mums daug svarbių savo veikimo patyrimų. Pasitarimuose su aktyvesniais draugais, organizacijų nariais, masiniuose mitinguose, su korespondentais ir kita, dalinamėsi nepavaduojamais mūsų judėjimu patyrimais.

Po šio draugo atsilankymo tikimės, kad montrealiečių tarpe veikimas pagerės ant tiek kiek mes sugebėsime gautus patyrimus pritaikyti gyveniman.

Draugui J. Ylai ir organizacijų centrams, kurie atsiuntė draugą, montrealiečiai reiškia nuoširdžią padėką. Kartu pasisakome, kad įgytuosius patarimus, nurodymus stengsimės realizuoti.

Korespondentas

Montrealo Lietuviai Gausiai Parėmė Ispanijos Kovotoj.

Spalio 25 dieną prieškarinio ir priešfašistinio komiteto pastangomis, Labor Tample svetainėje buvo sušauktas lietuvių masinis mitingas Ispanijos liaudies gelbėjimo klausimu. Nežiūrint, kad tą pačią dieną buvo ruošti kiti mitingai, tačiau ir į šį mitingą prisirinko nemažai žmonių.

Atidarydamas s u s irinkimą draugas M. Gudas trumpai apibudino susirinkimo svarbą ir pakvietė kalbėti "Darbininkų Žodžio" redaktorių draugą J. Yla, kuris apibudino Toronte kalbėjusių Ispanijos pasiuntinių kalbas, kuo labai įdomavosi Montrealo lietuviai. Tolesnėj kalboj draugas J. Yla apibudino įdomius ir svarbius Ispanijos darbininkų kovų vaizdus ir ragino sulyg galimybės teikti Ispanijos liaudies fronto kovotojams paramą.

Po keleto paklausimų buvo pakviestas kalbėti draugas K. Kilikevičius, kuris paėmė temą tos dienos katalikų kunigų vestą kovą prieš komunizmą.

Pabaigus kalbėtojams kalbas, tos dienos susirinkimo pirmininkas ir priešfašistinio komiteto sekretorius M. Gudas išdavė raportą kiek Montrealo lietuvių tarpe sukelta aukų Ispanijos Liaudies Fronto paramai. Iš raporto paaiškėjo, kad iki spalio 25 dienai Ispanijos Liaudies Gelbėjimo Komitetui buvo priduota $68.10 ir ant blankų jau yra surinkta virš $20.00. Prie to, atsišaukė į susirinkusius, jei kas išgali, kad prisidėtų su auka, nes Ispanijos liaudies kovotojams stokuoja medikalės pagelbos. Tuojaus susirinkusieji suaukavo $17.50. Taipgi sudėjus su pirmesnėmis aukomis sudaro $105.50 sumą. Tai graži parama, kurią suteikė Montrealo lietuviai-ės del kovojančių Ispanijos karžygių.

Vėliau sekė diskusijos, kuriose dalyvavo daug susirinkusiųjų. Susirinkimas baigėsi su dideliu entuziazmu ir pasiryžimu, kad reikalinga remti Ispanijos darbininkų vedamas kovas prieš fašizmą ir reikalinga kovoti vietoje prieš pradedantį šaknis leisti fašizmą.

Korespondentas F.

Sūnų ir Dukterų Dragijos Narių Žiniai

Šiuomi pranešu, kad Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos susirinkimos įvyks lapkričio 8 dieną, 1 val. po pietų, Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto Neprigulmingo Kliubo salėj, 2161 St. Catherine Str. E.

Visi nariai kviečiami atsilankyti. Gerai įsitėmykit naują susirinkimo vietą.

Dar kartą pakartojų, kad finansų raštininko adresas dabar sekantis: J. Lesevičius, P.O. Station "D," Box 44, Montreal, Que.

J. Lesevičius
MLSDPD Fin. Sekretorius

ĮVAIRIOS ŽINIOS

BEDARBIŲ SKAIČIUS MONTREALE

Spalio 28 d. Montrealo didlapiai paduoda, kad 1935 m., gruodžio mėn., iš pašalpos gyveno 165,918 asmenys; vasario mėn., 1936 m.—170,000; ir geriausiam laike, liepos mėn.—149,706 asmenys: 30,054 kaipo šeimų užlaikytojai ir 8,881 pavienis bedarbis. 1936 metais, per pirmas 42 sąvaites, išmokėjo pašalpoms $907,000 daugiau, negu tuo pat laiku 1935 m.

Vasaros laiku bedarbių skaičius sumažėjo daugumoje del to, kad be pamato nekuriems bedarbiams nukirto pašalpas.

Skaitlinės parodo, ką reiškia miesto ponų šūkavimai, kad bedarbė naikinama.

—o—

DETEKTYVAS NETEKĘS DARBO NUSIŽUDĖ

Spalio 27 d., Quebec Liquer Commission detektyvas, A. Langevin, negaudamas algos per šešias sąvaites ir patyręs, kad negaus darbo, šūviu nusižudė, apartamente 1755 Amherst Str. Prie jo atrastas ginklas, kurį jis savo tarnyboje naudojęs per paskutinius 12 metų.

Pavyzdys, kaip buržuazija atsimoka savo įštikimiems tarnams. Tai eilinis šnipo likimas.

—o—

KANKINAMAS LIGOS SUSIŽEIDĖ, KAD PATEKTI LIGONINĖN

Spalio 28 d., bedarbis G. Pemis, 3700 Drolet Str., būdamas bedarbiu per tris metus ir kankinamas vidurių ligos, su žirklėmis perdūrė kairyjį šoną. Susižeidimą atliko savo miegamam kambary. Spėjama, kad žeidėsi turėdamas tikslą patekti ligoninėn, kur jis būtų išgydytas nuo įsisenėjusios vidurių ligos, ar gal norėjęs nusižudyti.

—o—

43-čiu KARTU NUTEISTAS KALĖJIMAN

Spalio 28 d., Petre Latour, 52 metų amžiaus, nuteistas dviem metam kalėjiman už pavogimą $50.00 vertės apyrankio. Tai 43-čias jo nuteisimas kalėjiman.

Nuteistasis didesnę savo gyvenimo dalį praleidęs kalėjime. Jis kriminalistų žinomas visuose didesniuose Kanados miestuose.

KATALIKŲ MOKYKLŲ MOKYTOJŲ KONVENCIJA

Spalio 30 d., Montrealo katalikų mokyklų mokytojai sušaukti konvencijon. Konvencijos globėju pasisakė būsiąs fašistinio premiero Duplessis adjutantas, arcivyskupas Gauthier, kuris esamu laiku veda vajų už fašizmą. Jis mokytojams aiškinsiąs mokytojų uždavinius. Beabejo ir čia neapseisiąs be atakavimo darbininkų judėjimo ir įsakymo mokytojams nuodyti vaikučių protą šovinistėmis-fašistinėmis idėjomis.

Arcivyskupas Gauthier persikėlė iš religinių įstaigų į visuomenines. Religijos skleidimą apmainė ant biauraus polit. darbo.

Surinko J. A.

Pranešimas

ALDLD 47 kuopa rengia labai įdomų

K O N C E R T Ą

šeštadienį, lapkričio (Novemb.) 7 d., 8 val. vakare, lietuvių salėje, 2114 Frontenac Str.

Visus kviečiame dalyvauti ir pamatyti taip stropiai menininkų-ių ruošiamą įdomiausį veikalą perstatyti scenoje. Toj pačioj salėj įvyks perstatymas ir sekmadienio vakare, lapkričio 8 dieną.

Rengėjai

NE VIETA DISKUSUOTI

Kuomet esti draugijos lavinimosi pamokos ir diskusijos, visi galime lankytis ir diskusuoti, bet kai kurie iš mūsų tų lavinimųsi ir diskusijų neįvertina; taip leidžiame viską pro šalį. Kad ir nueiname, mums labai greit atsibosta būti ir klausyti. Ten mums nuobodu, kur galima gauti politinio supratimo. Bet mums nenusibosta būti tuos namuos, kur naikinama sveikata dūmuose. Kad vienoj vietoj atsibosta sėdėti, tuomet einame į kitą, kur irgi tas pats esti. Alutis ant stalų, o panelės slankioja pro šalį. Tuomet mes keliam plačias diskusijas, kai esam apščiai įsigėrę.

Aš manau, draugai aldiečiai, kurie taip darome, būtų laikas rimtai apie tai pagalvoti ir prieiti prie išvados, ar negalima nugalėti tuos blogus papročius, o vieton jų imtis daug naudingesnio darbo. Mes matome spaudoje, kas dedasi pasaulyje. Ispanijos darbininkai dabar upeliais kraują lieja. Bus tas pats ir čia. Bet mes būsime silpni toj kovoj, jei mes dabar nesistengsime gerai suprasti tuos įvykius, surasti priežastis tiems įvykiams. Kita, jei mes norime susilaukti solidarumo iš kitų, jei kada mums bus reikalinga, tai mes dabar būkime solidarūs. Eikime į pagelbą Ispanijos liaudžiai; tuos centus, kuriuos mes išleidžiame savo sveikatos naikinimui, paaukokime Ispanijos liaudies paramai. Tuos centus, kuriuos mes išleidžiame sveikatos naikinimui, paaukokime darbininkiškam judėjimui, darbininkų mobilizavimui Kanadoje, kad nereiktų matyti tokius įvykius, kokie dabar vyksta Ispanijoj.

Meskim senus papročius, nes jie mums jokios naudos neduoda ir neduos, bet tiktai žalą. Tuos centus ir laiką sunaudokime savo apšvietai. Tuomet mes būsime verti visuomenės nariai; tuomet mes būsime naudingi mūsų broliams, nes mes galėsime padėti jiems prasilavinti. Mes tada galėsime pažinti visas organizacijas ir pasakyti darbininkams, kurios jos remtinos, o kurios smerktinos.

Aš iškeliu obalsį, kad mes stotume kovon su nenaudingais papročiais. Aš šaukiu draugus stoti į darbą organizuoti Montrealo lietuvius į darbininkų organizacijas. Galima stoti į Montrealo visas lietuvių organizacijas, išskyrus skloką, nes jos vadai tą organizaciją suorganizavo ne tam, kad sustiprinti Montrealo lietuvių organizacijas, suartinti jas, bet kad varyti kylį į jų tarpą, ardyti vienybę. Jų tikslas niekinti revoliucinius darbininkus, kurie taip sunkiai dirba visų Montrealo lietuvių suartinimui.

Draugai! Mes turime daug darbo. Jo yra visose organizacijose. Tad kam mes leidžiame laiką veltui. Stokime į naudingą darbą, o tuomet niekas negalės mums primesti, kad mes negerai elgiames. Aš esu tikras, kad jei mes tik pasisakytume energingai dirbti, tai nei viena kolonija neišdrįstų eiti į lenktynes "Darbininkų Žodžio" vajuje. Mes, montrealiečiai, nepasiduokime kitoms kolonijoms. Pralenkime jas aukomis ir prenumeratomis.

Visi į naudingą darbą!

Paparčio Žiedas

PIPIRNIČIA

DIEVAS ESĄS PAVOJUJE

Romos papa sužinojo, kad dievas papuolė į didelę bėdą, anot jo pasakos dievas gali papulti į bedievių rankas. Papa užsigeidė išgelbėti dievą iš tos nelaimės, bet didžiausia bėda tai, kad pats papa nežino dievo adriso. Tačiau jis vistiek pradėjo organizuoti dievo apgynimo komitetus. Kadangi papa žino, kad dievas gyvena kiekvienoje vietoje, išskyrus Kremlių ir Madridą, tai jis tuos ginkluotus komitetus nutarė pastatyti pas savo žalmargio tvartą, Mussolinio dvarą, Hitlerio kempę ir kitus pasiųsti į generolo Franko armiją. Jo manymu, jei ne vienoj, tai kitoj vietoj tikrai dievas esąs, tai toks sargybų išstatymas prie viršminėtų vietų dievą išgelbėtų. Bet del žmonių didelio nepaisymo apie papos bulių, Mussolinį, Hitlerį ir Franką, mažai kas į tuos dievo komitetus stoja ir pats dievas esąs dideliame pavojuje.

—o—

BŪTŲ GERAI, KAD Į TORONTĄ ATSIBALADOTŲ JOGAILA

Toronto "lietuvių" kunigas, kuris nemoka nei vieno žodžio lietuviškai, bet susirūpino lietuvybės skleidimu. Anot nekurių pasakos be katalikybės negali būti nei lietuvybės, tad jis nutarė pakrikštyti lietuvių vaikus Bet kadangi Toronto lietuvių nekurie vaikai jau tiktų karves ganyti, tai tokiems įkvėpti šventos dvasios suvis yra negalima Jie greičiau pakrikštytų kunigą, negu kunigas juos.

Nekurie tikintieji sako: "mat kaip negerai, kad senai jau mirė Lietuvos didvyris Jogaila, jei jis būtų gyvas, pasiųstume šipkortę, atvažiavęs iškarštų vaikpalaikiams klynus, įpiltų į burnas po saują druskos ir katalikybė vėl būtų atgaivinta keliems šimtmečiams, o dabar nevidonai per savo išdykumą papuls į peklą."

—o—

ORAS

Anglijos buržuazija beremdama Ispanijos sukilėlius ant tiek pripaškudino orą, kad net darbiečiai pareikalavo dezinfekcijos. Kadangi buržuazija yra nepratus gyventi prie švaraus oro, o darbiečiai negali pakęsti čiaudėjimo, tai delto gali visai subiaurėti oras.

Ispanijos fašistams sąvaitės gale irgi pasidarė nepalankus oras, kuomet jame pamatė skraidanti didelį vanagą, sako, kad jis atskridęs net iš sovietų.

Lietuvoje per visą vasarą smirdėjo oras fašistinėmis vagystėmis, o rudenyje pradėjo šiek tiek keistis: Lapėno septynių aukštų name viskas atsiduoda fašistinėmis malonėmis, kad iš tų malonių kvapo net gali kilti kiaulių vogimo epidemija; o beturčio Martyno Yčo namuose pasmirdo tokia biauri fašistinė rūstybė, kad per amžius daugiau niekas neišdrįs vogti ostmarkių.

Berlyne pasidarė visai prislėgta Nurembergo atmosfera, kurioje retai galima užuosti sviesto kvapą. O tas atmosferos suspaudimas tiek pradėjo spausti vokiečių pilvus, iš ko susidaro pavojus, kad jei dar bent vienus metus paspaus tokia atmosfera, tai naziai ne tik nepajėgs nužygiuoti į Uralus, bet ir į Nurembergo spektaklį.

Abelnai sakant, pereitą sąvaitę viso pasaulio orą užpaškudino iš Londono neutralumo komiteto kambario paleistos del generolo Franko sutaupytos dujos, iš ko gali kilti didelės audros.

Užregistravo
Pipirničios Radio

kos Saugotojų "Didvyrių" Dar Viena Komedija Tvar-

Richmond Hill, Ont., Lapkričio 2.—Šeštadienio vakare (Hallowen night) vienas iš tvarkos saugotojų, policininkas Roscoe Cacement, parodė savo "didvyriškumą" areštuodamas šešis vaikus, nuo 9 iki 14 metų amžiaus, už tai, kad jie tą vakarą žaizdami erzino poną Sanderson, mokyklų pirmininką. Kaipo mokyklų galva ir padavė policijai į rankas du vaiku.

Bematant susirinko būrys suaugesnio jaunimo, numušė spyną ir vaikus išleido iš kalėjimo.

Viena motina dabar skundžiasi, kad jos vaikas taip išgązdintas, sunervuotas, kad negalinti vaiko užmigdyti. Visi vaikai raudojo, kuomet policininkas bruko juos kalėjiman. Jis tą darįs pildydamas miestelio viršaičio įsakymu.

Tai taip valdiškos įstaigos aukli jaunuolius. Kiekvienas, turintis kiek sveiko proto biaurisi tokiuo elgėsiu. Grieštai smerkia tokį elgėsį Margaret Gould, Helen Robertson, G. Brawley ir visa eilė vaikų auklėjimo įstaigų vadovaujančių žmonių. Jie sako, kad tai užmušimas vaiko psichologijos

Motinos žada traukti teisman tokius "tvarkos dabotojus."

Kiek ankščiau to paties miestelio kalėjiman buvo uždaryti kiti 5 vaikai.

Mihail Kolcov — Vertė **Petras**

Katalonija

(Pabaiga)

Bendra išraiška s u t i kimo. Šauksmai "muy ben" (labai gerai).

Padaro įnešimus: nuspręsti, kad dalyvautų tiktai valstiečiai ir bernai. Ir kitas įnešimas: gali dalyvauti susirinkimuose visi, kas tik nori, bet leisti kalbėti tiktai valstiečiams. Vienbalsiai antras įnešimas tampa priimtas.

Kalba pirmininkas tardieniško sindikato (bernų ir mažažemių sąjungos). Jis skaito, kad vakarykštis nuosprendis apie kolektivizaciją nebuvo užgirtas daugumos ūkininkų. Todel del tų priežasčių tas klausimas turi būti išnaujo išnagrinėtas. Pasigirdo pritariantis susirinkusiųjų ūžėsis.

Balsas iš užpakalinių eilių praneša, kad vakar tabako krautuvėj buvo labai keikiamas komitetas. Jis iššaukia vakarykščius kritikus pasirodyti čionai. Salėj pasidaro ūžėsis: protestai ir sutikimas, švilpimas ir šauksmas "muy ben". Niekas nepasirodo.

Valstiečiai vidurinio amžiaus pataria: dirbti pakol kas individuališkai, o tada, po karo, pastatyti tą klausimą išnaujo. Užgyrimas. Dar du kalbėtojai palaiko tą įnešimą.

Iškyla sudėtinis klausimas—padalinimas šių metų derliaus iš konfiskuotų sukilėlių ūkių. Vienas reikalauja lygaus visiems padalinimo, kiti, kad sindikatas išdalytų pagal reikalingumo laipsnį.

Yra dar daug javų nenupiautų, del priežasties karo. Vienas jaunuolis įneša: tegu kiekvienas nusipiauna del savęs kiek tik gali, ant savo rizikos, po fašistų kulkosvaidžių ugnia. Kas daugiau rizikuos savo gyvybe, tas daugiau nusipiaus. Tas įnešimas sutinka publikoj sutikimą. Bet įsimaišo Trueva. Jis skaito įnešimą kaipo netinkamą. "Mes visi draugai—broliai ir nesiimsim vieni kitus statyti į pavojų už kokį maišą grūdu." Jis pataria nuvalyti javus iš pavojingos zonos bendrai, o kariuomenė tuo tarpu duos visą galimą apsaugą. Susirinkimas sutiko su draugo Truevos patarimu.

Jau aštuonios valandos ir dalykas eina prie užbaigos. Naujas kalbėtojas sujudina susirinkimo eigą. Susijaudinusiu, aistringų šauksmu jis pertikrina Tardiento gyventojus perstoti būti egoistais, pradėti dalyti viską lygiai. Reikalinga užtvirtinti vakarykštis sprendimas ir tuojaus įsteigti laisvas komunizmas. Reikalinga konfiskuoti žemę ne tik dvarininkų, bet ir vidutinių ūkininkų.

Šauksmas, švilpimas, keiksmai, delnų plojimas, garsai "muy ben."

Dar penki anarchistai kalbėtojai išeina į ataką pirmojo pėdsakais. Susirinkimas pakrikęs: dalis tyli, dalis ploja. Visi pavargo. Sindikato pirmininkas įneša, kad tas dalykas būtų nubalsuotas. Pirmas anarchistas išeina prieš: argi tokie dalykai yra rišami balsavimu! Prie balsavimo kiekvienas temano tik apie save—tas yra tiesioginis egojizmas. Balsavimo nereikalinga!

Valstiečiai susimaišė, audringos frazės uždega juos, ir nors dauguma nusistatę prieš anarchistišką kalbėtoją, — atstatyti tvarką ir balsuoti nėra galimybės.

Sindikato pirmininkas randa būdą išėjimui iš tos padėties. Jis pareiškia: "Visi kas nori ūkininkauti individuališkai,—tegu ūkininkauja. Kas nori sutverti kolektyvą—tegu ateina čionai rytoj devynios valandos į naują susirinkimą." Anarchistai išsiskirsto nepasitenkinę.

III

Naktyje kino teatre Tardientoj prie karšto atydumo eina filma. Juodi kepeliušiai užmauti iki pat antakių, akys plačiai atidarytos. Vasilius Ivanovičius Čapajevas pačioj kurtkoj šuoliais joja per kalvas, o kalvos panašios čionykštėms. Žiūrėtojai godžiai tėmyja, kaip Čapajevas apvienyja urališkus valstiečius prieš dvarininkus ir generolus, kaip jis muša savuosius, rusiškus baltagvardiečius, taip pat panašius čionykščiams, ispaniškiems . . .

Čapajevas ant žemlapio rengiasi ateinančios dienos mūšiui, o Pietkai neima miegas, jis tėmyja nuo narų savo vadą.

—Žiūriu aš į jus, Vasil Ivanovič, nesuprantamas tu del mano proto žmogus . . . Napaleonas . . . Tiesiog — Napaleonas . . .

Jis klausia Čapajevo, ar galėtų jis komanduoti tarptautiniu maštabu. Ir Vasil Ivanovičius, susimąstęs atsako:

—Ne . . . Negaliu . . . Kalbų nežinau!

Bet jis nedakainavo savęs. Kalba Vasiliaus Ivanovičio tapo suprantama visam pasauliui. Vorošilovu didžiuojasi pasaulio proletariatas, kaipo simboliu darbininkiškos jėgos ir nepergalimumo. Kiekviena tauta auklėja savo Čapajevus. Napaleonus? Čionais trysdešimts kilometrų nuo Saragosso, tas vardas toli neskamba. Šimtas dvidešimts aštuoni metai atgal Napaleonas apgulė tūkstantine armija Saragossą — araganiški valstiečiai ir amatininkai užsidarė mieste ir atsisakė pasiduoti. Aštuonis mėnesius generolas Lefevr lipo ant tvirtovės sienų, kasės požeminius tunelius, draskė paraku atskirus namus ir po aštuonių mėnesių pagal Napaleono įsakymą, su didžiausia gėda turėjo atsitraukti.

Dabartiniu laiku Saragossoj su tūkstančiais kareivių artilerijos ir tankų senas generolas Kabanelias, nominuojama galva fašistinės valdžios. Aragoniški valstiečiai, kataloniški darbininkai, mokinasi pagal Čapajevą apginti savo teises. Mirtinai sužeistas rusiškas bolševikas skęsta Uralo upėj, bet atsakymui salėj pasigirsta griausmingas šauksmas:

—Į Saragossą!

. . . Nakvoti mane pasiuntė į garinį malūną. Šeimininkas pabėgo drauge su fašistais, jo namą rekvizavo. Tenais susitikau jau senyvą žmogų, su visai juodu neskustu veidu. Jis pasirodė esąs reporteris barceloniško laikraščio "Publisitat." Reporteris išsiėmė iš apiplyšusios piniginės vizitinę kortelę ir padavė man. Aš padariau tą patį. Mes ceremoniškai pasisveikinom vienas kitą ir tuo tarpu abu sugulėm ant vienintėlės tame name lovos. Pabudau aš malūninko lovoj su šaly gulinčiu, nenusirengusiu ir barzda apžėlusiu žmogum. Draugas—žurnalistas tuo tarpu pašoko iš lovos, išėjo, ir po trumpam laikui sugrįžo nešinąs kareivišką katiliuką kavos ir didelį gabalą duonos.

* * * * *

Pusantros valandos kelionėj, mus padengė storu sluogsniu baltų dulkių. Keletą kartų mes sustojom ir patikrinom kelią—jis ėjo apie keturis kilometrus nuo fronto, paralėliškai—labai lengvai galima nuvažiuoti pas priešą. Tą naktį buvo nepaprastas įvykis—partizaniški patruliai apstojo automobilį—troką, šaukdami: "kas važiuoja?" Staigus atsakymas: "Falancha espanol!" (vietinių fašistų smogininkų organizacija). Valstiečiai atidarė ugnį, užmušė visus pasažierius . . .

Bucharalas pagražintas juodomis ir raudonomis flagėmis—vėliavomis. Visur dekretai su parašu anarchistinio vadovo Durutti arba tiesiog paprastas raštas: "Durutti įsakė tą ir tą." Jis pats su štabu stovėjo toliau, prie plento, vienam plento prižiūrėtojo namelyj, dviejų kilometrų atstume nuo pirmosios pozicijos. Tas neperdaugiausiai atsargu, bet čionais visi ramūs ramindamiesi ant demonstratyviško narsumo. "Mirsim ar pergalėsim," "mirsim, bet Saragossą užimsim,"—tas obalsis visur, ant vėliavų, atsišaukimų ir kalbose.

Kalba anarchistiško vado Durutti pilna tamsių fantaziškų aistrų. "Gal būt, tiktai šimtas iš mūsų liks gyvų, bet šitas šimtas užims Saragossą, sunaikins fašizmą ir iškels vėliavą anarcho-sindikalistų, apskelbs laisvą komunizmą . . ."

Savo kariuomenės daly Durutti viską pats sprendžia. Komisarų nėra. Pagal jo paties žodžius, į dieną jis pasako apie dvidešimts prakalbų . . . Kariuomenė aprūpinta g e r i ausiais ginklais ir atsarga. Bet rykiuotės užėmimus labai mažai daro, kareiviai neišsilavinę, jie apginkluoti tiktai prisirengimu mirti . . .

IV

Vėl triukšminga Barcelona. Po senovei gaudo fašistinį automobilį (ar keletą jų). Jis pasirodo ir ryto meta apšaudo kepėją, ėjusį iš darbo.

Pezeta puola, — užkampiuos jau ją parduoda po vieną franką.

Pasirodė pirmos aviacinės bombos kataloniškos išdirbystės. Jų konstruktoriui viešai dėkavojo prezidentas Kampanis.

Ant Barcelonos aerodromo orlaivių į Madridą nėra. Tikrai, nėra ispaniškų ir francūziškų orlaivių. Valdiškas o r l a ivis "Duglas" su diplomatiškais kurjerais lekia tik sykį į sąvaitę. O štai, vokiškas "Junkers," su milžiniška svastika ant uodegos, kursuoja kiekvieną dieną Madridas-Paryžius ir atgal. Veža pasažerius — vokiečius, prekes, pakietus ir kokias tai mašinas. Del ko taip? Yra sutartis su Liuft—Ganzoj. Ir vot du sykių į dieną kariškam aerodrome Prad nusileidžia "Junkers," išeina kokie tai labai energingi subjektai ir ramiai naudoja fotografinius aparatus . . .

Sukilėliai padarė ataką ant Tardiento. Pradėjo su orine ataka, po to, pasiuntė į ataką pėstininkus. Juos atmušė kulkosvaidžių ugnimi, rankinėmis granatomis ir vienu karišku orlaiviu. Narsiai kovojo kariuomenės dalis po užvardinimu "Mark so pulkas." Numušė du fašistiniu orlaiviu. Pas vieną iš užmuštų fašistų rado neišsiųstą laišką: "Einam į Tardientą—mušt abisiniečių ir pietauti." Sukilėliai save vadina "italijonais," valdišką kariuomenę—"abisiniečiais,"

KAZOKŲ KOLEKTYVI

Maskva, SSRS. Spali 1- Dono ir Kubaniaus kazokai ... vę vyriausia caro valdžios ... timi ir atsižymėję narsumu ... bar savo narsumą parodė ... vodami kolektyvius ūkius ... ūkiuose jie jau dasigyveno ... 000 traktorių, 7,000 kombainų ir daugelį kitokios mašinos ... Derlius pakilo per paskutinius metus 60 milijonų bušelių ... giau už pernykščius. Turi ... mokyklų su 229,000 mokinių. Prie caro mokykla jiems ... nežinomu daiktu. ... nauji namai su tobulinimo ... taisymais, radio ir kita. ... taip skurdžiai gyvenę kazokai ... dabar geriau gyvena už ... rinį stambų ūkininką.

TORONTO LIETUVIŲ JAUNUOLIŲ M O K Y K L Ė S MOKINIO, KLEMIO KEVĖŽOS, IŠPAISYTAS IR IŠPIAUSTYTAS.

TORONTE

Pranešimas

Pranešame, kad ALDLD 162 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks (sekmadienyje) lapkričio 8 dieną, 2 val. po pietų, lietuvių svetainėj, 6 Denison Ave.

Visus narius ir nares kviečiame atsilankyti, nes išgirsite raportus iš organizacijos veikimo, kurie yra būtinas reikalas išgirsti kiekvienai narei ir nariui.

Kuopos Valdyba

Toronto Lietuviai, Ruoškimės Prie Rinkimų

Šiais metais Toronto miesto valdybon rinkimai įvyks gruodžio 7 dieną. Tad laikas liko labai trumpas, jei bus tinkamai tuo klausimu pasidarbuota, tai pasekmės bus gana džiuginančios. Visų svarbiausia dabartinė užduotis yra vesti priešrinkiminę propagandą, kad būtų išrinkti į miesto valdybą statomieji darbininkų kandidatai.

Kiekvienas turintis teisę balsuoti turi atsiminti, kad jo pareiga yra balsuoti už komunistus ir socialistus. Šiais metais lietuvių gyvenamuose warduose nebus tarp komunistų ir socialistų jokių rinkiminių susiskirstymų, nes į aldermanus pastatyti tik po vieną iš atskiros partijos, o galima išrinkti du aldermanu, tad visų pareiga yra balsuoti ir už socialistus. Taipgi būtų gerai, kad abiejų srovių žmonės lygiai įvertintų tą klausimą ir darbuotųsi išrinkimui išvien. Dabartinis darbavimasis yra sukelti tam tikrą finansų fondą, be kurio negalima pravesti rinkiminės propagandos; eiti į miesto valdybą ir pasitikrinti ar jis yra uždėtas ant balsavimų listo. Ir eiti pas pažįstamus ir nepažįstamus žmones, juos kalbinti balsuoti už darbininkiškus kandidatus. .....

Visi turintieji teisę balsuoti skaitomi tie, kurie moka bent kokius mokesčius, kaip tai už gesą ir ką kitą, nesvarbu jų pilietybė.

Lietuvių gyvenamuos distriktuos darbininkiškų kandidatų išrinkimas yra galimas, nes tenai gyvena įvairių tautų darbininkai žmonės, tik reikia pasidarbuoti. O kad reikalinga darbininkams turėti miesto valdyboje savo atstovus, tai rodo ir tas faktas, kad atvažiavus Ispanijos pasiuntinybei Montreale visiškai neleido kalbėti, Toronte leido kalbėti, bet neįsileido į miesto valdybą, o Winnipege, kur yra miesto valdyboje komunistų ir socialistų, tenai net miesto valdyboje del Ispanijos pasiuntinybės buvo iškelti pietūs.

Tas pats yra ir su kitais darbininkų reikalais, tad visų yra pareiga tuo klausimu dirbti suvienytai ir padirbėti, kad būtinai būtų išrinkti darbininkiški kandidatai.

Tėmytojas

PUIKIAI PAVYKO MASKARADAS

Praeitam šeštadienyje įvyko Dramos Grupės suruoštas maskaradas. Maskaradas iš visų pusių puikiai pavyko, nes pasilinksminti atvyko virš 200 žmonių, iš kurių apie 40 buvo maskuoti. Apsimaskavimas buvo įvairus, kad keletą niekas iš publikos nepažino, kas jie tokie buvo.

Šale juokingai apsimaskavusių buvo ir politiniai apsimaskavusiu, kaip tai: vienas vaidino Hitlerio rolę, kuris apsitaisęs hitlerinėj uniformoj,po diržu nešiojosi kruviną kirvį ir vaikščiojo su giltine; kita pora vyrų vaidino Smetoną su Smetoniene, jų apsimaskavimai visiškai atatiko Smetonos ir Smetonienės tipam. "Smetona" vaikščiojo po salę, pasikišęs po pažasčią užrakintą "Lietuvos konstituciją" ir Smetonienės baudžiamas visiems aiškino, kad ji netikusi, ją reikalinga taisyti. Buvo vaidinamas Tubelis, kurį ant kiekvieno žingsnio šaukėsi Smetona, tačiau Tubelis nebuvo užmaskuotas pagal tikrąjį Tubelio modelį. Buvo ir Lietuvos valstietis su didele mokesčių našta ant pečių. Daug juokų pridirbo "katinas," kuris uodegą kraipydamas pridarė nemažai juokų.

Pats vaidinimas ėjo neblogai, tik del didelio svetainėj susigrudimo ne visi galėdavo pastebėti krečiamus šposus.

Už įdomiausias kaukes gavo dovanas: Mileris, vaidinęs katiną; Frenzelienė, vaidinusi cigonę, kuri linksma mina linksmino publiką; ir dvi jaunos merginos, Petraičiutė ir Ragauskaitė, vaidinusios vengriškų kapitonų roles.

Vienu žodžiu, susirinkusieji maskaradan smagiai pasišoko prie geros lietuviškos muzikos, kur griežė Toronto lietuvių mėgiamieji muzikantai: draugai Sarapas, Deksnys ir jaunos, gabios griežikės, Aldona ir Lilija Sarapaitės. Prie to, netik pakrėtė įvairių šposų su iki nepažinimo užsimaskavusiais, bet turėjo juoko ir iš politiniai užsimaskuotų tipų.

Senai Toronte lietuviai turėjo tokį linksmą parengimą, tikimasi, kad ir ateityje Dramos Grupė išgalvos ką nors naujo.

Buvęs Maskarade

Atsirado Toronto Lietuvių Tarpe "Drąsuolių"

Per keletą praeitų metų Toronto lietuvių parengimuose neįvykdavo nei jokių nesusipratimų. Bet dabar atsirado pora "drąsuolių," kurie pradeda žmones užkabinėti viešuose parengimuose.

Porą sąvaičių atgal, vienas toks "drąsuolis," kaip tik ant kojų pastovėdamas, vargais negalais, atsibaladojo į parengimą ir laike programos biauriais žodžiais koliojosi. Buvo prašomas nutilti arba apleisti salę, bet į tai atsakė, kad turįs teisę visus plūsti ir net galįs tildančius biauriai aprašyti per vieną Amerikos lietuvių laikraštį. Salės komitetas neėmė griežtumo ir taip paliktas per visą programą biauroti, kas jam papuolė.

Antras "drąsuolis" ir tokiame stovyje atsibaladojo į maskaradą. Taipgi svetainę prižiūrinčių nebuvo prašalintas.

O trečias, tai ypatingos rūšies "drąsuolis," kuris ant gatvės užpuolė žmogų ir sužalojo veidą, ir atėjęs svetainėn dar didžiavosi žmonėms, kad esąs geras darbininkiško judėjimo "simpatikas."

Tokiais "drąsuoliais" piktinasi Toronto lietuviai ir reikalauja, kad nežiūrint kokios bus pasekmės, bet kad palaikantieji svetainėj tvarką, negalinčius save sukontroliuoti, praštlintų už svetainės sienų.

Korespondentas

Draugas K. Gencevičius Randasi Ligoninėj

Jau antra sąvaitę, kaip drg. K. Gencevičius išvežtas į ligoninę, ir kelios dienos atgal tapo padaryta viduriuose operacija. Sako, buvo sunki operacija, bet dabar jau jaučiasi geriau ir tikimasi, kad po kelių sąvaičių bus vėl sveikas.

Per kelius pastaruosius metus drg. K. Gencevičius buvo Sūnų ir Dukterų Draugijos kontrolės komisijos nariu ir dabar yra Centro Komiteto kontrolės komisijoj. Taigi draugas yra aplankęs labai daug sergančių Todel dabar, ištikus nelaimei, turite torontiečiai atsilyginti, atlankydami sergantį drg. K. Gencevičių.

Drg. K. Gencevičius randasi General Hospital, antram aukšte, ward B.

Torontietis

SMERKIA UŽEMECKĮ

Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugijos, Sudburio kuopa, savo narių susirinkime griežtai pasmerkė Užemeckį, kaipo darbininkiškos spaudos priešą. Mes remsime laikraštį kiek galėsime. Kviečiame ir kitas kuopas atlikti savo pareigą prieš užpuoliką ant darbininkiškos spaudos. Mes tuo tarpu prisiunčiame aukų $5.75.

Valdyba

Dar Jam Per Pigu 40 c. Už Nukirpimą Plaukų

Torontas.—Tūlas R. Bolt rašo "Mail and Empire," Toronto reakciniam laikrašty, kad nustatytos kainos kirpykloms 40 centų už nukirpimą plaukų dar per mažos ir siūlo nustatyti po 50 centų.

Nežinia kuom toks žmogus protauja taip kalbėdamas. Jau 40 centų įvedus, daugelis mažųjų kirpyklų priverstos užsidaryti. Neturtingas darbininkas priverstas namuose šiaip taip apsikirpti, o kirpėjas, vieton 40 centų, negauna nei 25 centų, ką pirmiau gaudavo.

Tokio įstatymo įvedimas pasitarnauja tik aukštesnės klasės kirpykloms, o mažesnes priveda prie užsidarymo arba šmugeliavimo pigesnėmis kainomis.

Lai valdžia pirmiau įveda visiems darbininkams gerai apmokamus darbus, tada ir kirpykloms galės nustatyti 40 ar 50 centų ir jos vistiek pakankamai turės kostumerių.

Ontarijos Bedarbių Teismas Įvyks Lapkričio 9 D.

York Township ir Lake Shore distrikto, Toronto priemiesčių, 29 bedarbių teismas įvyks 9d. lapkričio. Jie buvo areštuoti pereitą vasarą už priešinimąsi pašalpos nukirtimui. Jų teismas jau porą kartų buvo atidėtas. Vieniems panaikinta kaltinimas žmogvagystėj, kiti dar kaltinami, kaipo žmogvagiai, už tai, kad laikė uždarę pašalpų viršininkus ofisuose.

Pusė Milijono Dovana Už Daugiausia Vaikų

Dešimts metų atgal tūlas turtuolis Charles Vance Millar mirdamas paliko $500,000 dovanų tai motinai, kuri per dešimtį metų turės daugiausia vaikų, Toronto mieste. Laikas suėjo pereitą šeštadienį, spalio 31 d., 4.30 val. Po šio laiko gimę vaikai nebepriskaitomi prie reisų. Dovanos gavimui stovi 6 kandidatės motinos, iš kurių Mrs. Kenny turi 11 vaikų per tuos 10 metų ir, manoma, kad ji gaus tą dovaną. Kitos 5 motinos turi po 9 ir 10 vaikų, kurios reikalauja, kad tie pinigai būtų padalinami tarp jų. Teismas greit spręs kam ta dovana paskirti.

AUKOS

Winnipeg, Man. Drg. B. Podžiūnas, atsinaujindamas prenumeratą prisiuntė $3.00 aukų.

The Pas, Man. Drg. H. G. Shaynowsky, vedimui bylos su M. Užemeckiu prisiuntė $1.00.

Montreal, Que. Drg. J. Kazėnas, atsinaujindamas prenumeratą prisiuntė $1.00 aukų.

Kapuskasing, Ont. Drg. K. Martinkus, a t s i naujindamas prenumeratą, prisiuntė $1.00 aukų.

Jackson Manion M'nes, Ont. Drg. A. Jocius, atsinaujindamas prenumeratą, prisiuntė aukų $3.00 bylos vedimui prieš Užemeckį. Štai ką draugas rašo:

"Draugai ir Draugės! Matydamas, kad Užemeckis jau padarė mūsų laikraščiui nuostolio $135.00, siunčių jums $3.00 aukų priešo atmušimui. Nereikia laukti paskutinės dienos, iki reikės ant teismo stoti, kad nebūtų vėlu.

Draugiškai, **A. Jocius"**

Sudbury, Ont. Per drg. Tarušką gavome aukų nuo sekamų draugų bylos vedimui prieš Užemeckį: Sakalas J. $1.00; Minotas B. $1.00; Klusas V. $1.00; Brazdis $1.00; Tarushka $1.00; Vėjas V. 50 c. ir Darbininkas 25 c. Viso $5.75.

The Pas, Man. Drg. J. Yarmalow prisiuntė $1.00 aukų Ispanijos kovotojams prieš fašizmą. Auką perdavėme Ispanijos Komitetui.

Kapuskasing, Ont. Drg. K. Miškūnas iš Kapuskasing apylinkės prisiuntė Ispanijos kovotojų paramai aukų $1.50, kuriuos surinko iš keleto vietinių draugų. Pinigai priduoti Ispanijos Liaudies Gelbėjimo Komitetui.

SAKO HYPNOTIZMAS IŠGYDĖ PARALYŽIŲ

Tula Dorothy, 17 metų amžiaus, gyvenanti netoli Londono, atvykus į šokius pareiškė, kad per tris metus ji buvo suparalyžiuota, o dabar galinti vaikščioti ir šokti. Ją išgydęs jaunas daktaras su pagelba hypnotizmo; pasakęs kelkis! Tu gali vaikščioti ir t.t. Ji pajuto galinti vaikščioti ir paliko savo lazdas ir atėjus į šokius.

PAKILO AUKSO GAMYBA

Mainų ministeris praneša, kad šiais metais Kanados aukso produkcija bus už $135,000,000. 1929 metais Kanadoje buvo iškasta tik vienas trečdalis iš virš pažymėtos vertės.

Studentai Atplėšti Nuo Gyvenimo Klausimų

Toronto, Spalio 29. — Kada daktaras Kendrik išleido anketą, ką mokiniai žino apie komunizmą ir fašizmą, tai gavo 450 atsakymų, kad jie neturi supratimo apie tai.

Daktaras Kendrik sako, kad mokinimo metodas turi būti perkeistas. Tai, sako, negalima leisti, kuomet šiandien komunizmas ir fašizmas tampa aktualiausiu gyvenimo klausimu, tai modernines istorijos studentai apie tai neturi mažiausio supratimo.

"SUBANKRŪTIJO" KASYKLŲ KOMPANIJĄ

Moffat Hall Mining kompanija pasiskelbė subankrūtijus. Per vieną dieną jos šėrai liko visiškai be vertės, kuriuos dar nesenai kompanijos agentai taip daug vertino pardavinėdami.

"Subankrūtijimas," ž inoma, nunešė pinigus smulkiųjų šėrininkų, tačiau kitaip yra su stambiaisiais šėrininkais.

Bucharinas Neturėjo Jokių Ryšių Su Trockistais

Maskva, Spalio 23.—Laike Trockistų teismo nekurie trockistai įtarė, kad ir N. Bucharinas galėjo žinoti apie jų veikimą. Sovietų vyriausybė tardė Buchariną ir paskelbė, kad tai tik trockistų išmislas, nes nerado jokio ženklo, kad Bucharinas būtų galėjęs žinoti ir užtylėti. Bucharinas visai išteisintas ir vėl eina "Izviestia" vyriausio redaktoriaus pareigas.

Ispanijos Valdžios Pasiuntiniai Sudbury Buvo Entuziastiškai Patikti, Nežiūrint Buržuazijos Trukdymų

Sudburyj fašizmas kas dieną vis galvą kelia aukštyn. Čia fašizmui dirva yra labai palanki. INCO magnatai savo vergus aptaksuoja įvairiais mokesčiais nekalbant apie miesto, provincialius, nevedusiems "bausmes." Be to, kiekvienas darbininkas į metus turi mokėti po $3 "sporto kliubui." Jeigu šiandien dirba apie 9,000 darbininkų, t a i "sporto kliubas" gauna į metus $72,000. Tas "sporto kliubas," ir yra fašizmo lopšys. Daugumas darbininkų nebuvo nė kojos įžengę į tą "kliubą," bet vistiek turi mokėti priverstinas duokles, kur viskas bus atsukta prieš juos didesniam pavergimui.

INCO dievaičiai, ne tik pavergė savo darbininkus, bet ir viso miesto gyventojus. Apie ką jau nekartą buvo rašyta.

Kuomet buvo atsikreipta į Sudburio radio stoties viršininkus, dėlei apgarsinimo, kad iš Ispanijos atvyks valdžios atstovai—neleido. Buvo atsikreipta į visus mieste esančius salių savininkus, išnuomuoti svetainę, neišnuomavo nė vienas.

Fašistai tą dieną irgi rengė mintingą Parise Anne Hall, prieš Ispanijos valdžios atstovus, kas reiškia prieš demokratiją, už darbo žmonių pavergimą. Fašistams buvo laisva radio stotis ir laisvos salės; ot ką reiškia Kanados buržuazinė demokratija! Lai pagalvoja kiekvienas darbininkas ir tegul pats atsako į tą klausimą.

Sudburio organizuoti darbininkai dėjo visas pastangas, kad priruošti k u opasekmingiausiai pasitikimui Ispanijos valdžios atstovų. Buvo manyta, kad atvirai teks susikirsti su fašistų gaujomis, ir tam klausimui buvo stipri jėga atmušimui paruošta. Atvykstant delegatams, stotyj darbininkų prisirinko minia didžiausiam entuziazme ir, matytis fašistai nedrįso išstoti su savo "armija."

Masinį mitingą laikė Labor Temple Hall. Tokiam svarbiam mitingui salė buvo permaža. Žmonių didžiausias susispaudimas. Man pavėlavus 15 min., jau negalima buvo įeiti įvidų. Mėginau pralįsti, bet veltui. Tuomet persistačiau darbininkams, kad aš labai su svarbiu reikalu ir būtinai turių įeiti į vidų. Matyt jie manimi patikėjo ir šiaip taip per koridorių įsimaliau ir aš į vidų.

Jau kalbėjo kun. Louis Sarasola ispanų kalboj. Vertėja Isabella de Palencia. Kunigas savo kalboj atžymėjo, kaip Ispanijos žmonės narsiai kovoja už demokratiją, prieš fašizmą ir militarizmą-biurokratizmą. Atžymėdamas, kad kiekvienas doras žmogus, milintis laisvę, demokratiją, turi stoti į kovą prieš fašizmą. Jis atžymėjo, kad Ispanijos valdžia yra žmonių išrinkta, kurią fašistai nori smurto keliu užgrobti. Už demokratinę valdžią eina išvien: katalikai, komunistai ir socialistai ir, esąs tikras, kad bendras žmonių frontas laimės, ragindamas viso pasaulio žmones, mylinčius laisvę ir demokratiją, prisidėti prie Ispanijos vedamos kovos.

Vėliau kalbėjo buvęs Ispanijos švietimo ministeriu, Marcelino Domingo. Jis plačiai nurodinėjo, kaip esančioji valdžia rūpinasi pagerinti darbo žmonių gyvenimo sąlygas. Tuo klausimu gan plačiai kalbėjo, kaip buvo pradėta žemės reformos pravesti gyveniman ir apšvietos klausimas, taip pat buvo stengiamasi pakelt. Brutalai, fašistai pakėlė ginklą prieš teisėtą šalies valdžią, bet suvienytas frontas išstojo ginti savo valdžią ir mes tikri, kad laimėsim kovą (didelis entuziazmas ir aplodismentai). Jisai toliau tęsė: "Mūsų laimėjimas prieš fašizmą, tai yra viso pasaulio žmonių laimėjimas, kurie trokšta laisvės, todel aš atsikreipiu kad ir jūs prisidėtumet prie bendros kovos." Maždaug toks kalbėtojų buvo pagrindinis turinys.

Vietoj buvo surinkta aukų $318.98 del Ispanijos kovotojų prieš fašizmą. Reik pasakyti, kad buvo atsilankę ir profesionalų žmonių: daktarų, advokatų ir vieną mačiau vietinį kunigą, pasibaigus mitingui priėjęs gan maloniai pasveikino Ispanijos valdžios atstovus. Vieną, ką reikia pažymėti, tai kad lietuvių darbininkų buvo vos keli. Nusigandę vis dar nuo pavasario ir jokiu būdu negali nuo to "priepuolio" pasigydyti. Rodos, gėda būtų. Kuomet jau kovos lauke kaunasi su priešu už tuos pačius reikalus, tai kiti stovėdami už kelių dešimčių tūkstančių mylių dreba ir vis kartoja tą pati žodį "kažin ar laimės." Savaime, jei mes stovėsim nuošaliai viso pasaulio darbininkai ir neremsim jų vedamos kovos, tuomet jie pritrūktų jėgų, energijos ir kovą pralaimėtų. Ne mes neturime drebėti ir slėptis nuo savo kovojančių draugų tuomet jie laimės ir mes laimėsime.

Korespondentas

Japonai Mandžurijoj

Tokio.—Per paskutinius 5 metus Japonija išleido $682,000,000 palaikymui savo valdininkų Japonijos užgrobtoj Mandžurijoj. Pusė tos sumos išleista kariuomenės ir policijos palaikymui.

Iš to galima matyti, kaip Mandžurijos gyventojai "myli" japonus, kad pastarieji priversti laikyti tiek ginkluotos jėgos.

UŽSIAUGINO MEŠKĄ, NUO KURIOS PATS ŽUVO

G. Langley, netoli Ellsworth, Me., USA, buvo užsiauginęs mešką, kuri sudraskė patį savininką, kuomet tas nunešė jai ėsti. Puolant meškai ant jo, jis dar gynėsi ir bėgo, bet meška pasivijo. Atbėgo gelbėti jo draugas, meška ir tą sudraskė. Tik netoliese važiavę automobilium žmonės pamatę, pašaukė pagelbą ir mešką nušovė.

NUMATO KINŲ KARĄ SU JAPONAIS NEUŽILGO

Shanghai, Kinija, Spalio 29.—Kinijos valdžia pareiškė, kad karas su Japonija numatomas vėliausia už metų, o gal ir už 3 mėnesių. Kinija negalinti priimti Japonijos siūlymus leisti Japonijai įsigalėti Kinijoj. Kinija nusitarusi nedaryti jokių nusileidimų. Esanti pasiruošusi karui.

ANGLIJOS SOCIALISTAI UŽ PARAMĄ ISPANIJOS VALDŽIAI

Londonas.—Pagaliaus ir Anglijos Darbo Partijos ir unijų nacionaliai komitetai pasisakė, kad valdžia turi leisti parduoti ginklus Ispanijos valdžiai. Iki šiol Anglijos socialistai laikėsi už nesikišimą, kuomet Vokietija, Italija ir Portugalija gabeno ginklus fašistams.

KVIEČIA SUDARYTI VIENINGĄ VEIKIMĄ ISPANIJOS KLAUSIMU

Kanados Komunistų Partijos nacionalis komitetas pasiuntė laišką CCF nacionaliam komitetui, siūlydamas sudaryti bendrą veikimą paramai Ispanijos liaudies kovoms prieš fašizmą.

KANADA RUOŠIASI DARYTI DAUG KARIŠKŲ ORLAIVIŲ

Vancouver, B. C., Spalio 30.—Gauta Anglijos užsakymas padaryti 600 orlaivių Vancouvero ir Seattle dirbtuvėse. Amerika irgi duosianti didelius užsakymus. Tačiau orlaiviai bus daromi dalimis, vienos dalys vienoj vietoj, kitos kitoj ir t.t., kad užmaskuoti išleidimą didelį skaičių kariškų orlaivių.

Areštuoti Bedarbiai Išdaužė Kalėjimo Langus

Vancouver, Spalio 29.—Kada Vancouvero miesto valdžia užsisispyrė išvežti visus pavienius bedarbius ant farmų dirbti už $5.00 mėnesiui, sulyg Kanados premiero King plano, bedarbiai pasipriešino. 200 bedarbių areštuota, vieni jau nuteisti nuo 10 dienų iki 3 mėnesių kalėjiman, kiti dar laukia teismo. Šie bedarbiai ir kalėjime pasipriešino prieš mėginimą padaryti juos vergais,išdaužė kalėjimo visus langus ir lovas, praplėšė vandens triūbas ir koridoriai paplukdyta vandenių, kol vanduo buvo sulaikytas.

TRYS VAIKAI IŠ KARTO UŽ TRIS METUS

MacLean 3 metai kaip vedęs ir pereitą sąvaitę jo žmona pirmą kartą pateko ligoninėn laukdama padidėjant savo šeimos. Vyras labai nustebo, kuomet prižiūrėtoja pranešė, kad jis sulaukė dviejų mergaičių ir berniuko.

TRUMPA, BET SMARKI VĖSULA

Trenton, Ont., Spalio 30.—Mylios ilgumo ir 75 jardų platumo plote, šale Trentono, susidūrus dviem debesim, susisuko tokia stipri vėsula, kad tame plote nieko neliko nesugriauta. Medžiai ir telefono stulpai išrauti. Ūkininko Wese daržinę nunešė, tačiau arklį ūkininkai rado ramiai bekramtantį avižas vietoj, kur stovėjo daržinė.

Vieną žmogų vėsula nešė 125 pėdas. Yra keletas sužeistų. Nuostolių padaryta apie $25,000 vertės. Vėsula užtruko 2 minutes.

Lapkričio 8 Dieną, Sekmadienį, 6 Denison Ave., Sūnų ir Dukterų K. L. S. P. D-jos 1-mos Kp. Įvyks

Vakaras

Dramos Grupė perstatys 2-jų veiksmų komediją **"Byla Del Linų Markos."** Bus ir kitų dalykų.

Kviečiame visus toronto ir apylinkės lietuvius atsilankyti į šį pašalpinės draugijos parengimą.

Praleisite linksmai vakarą, susitiksit su draugais. Pradžia 8 val. vakare. Laisva įžanga.

Rengimo Komisija

Nusipirkti "Darbin. Žodį" Galite Gauti

664 QUEEN ST. W., TORONTO
Drg. J. Samoškos Krautuvėj.
Lietuviškų Knygų Taipgi Čia Galite Gauti

Tel. PL 9659 Gyv. DO 5947

J. M. ROSENFELDAS
Lietuvis Advokatas

Atlieku visus teismų patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, įgaliojimus, morgičius ir kt.

20 St. James St. E. Kamb. 26
MONTREAL, QUE.

Sulyg susitarimo priimu klijentus ir vakarais gyvenamoj vietoj: 451 Edward Charles.

Lietuviai! Veskite Savo Reikalus Per DOMINION TICKET OFFICE

143 Queen Street West, Toronto, Ont. Phone WA. 6344

Seniausia ir patinkamiausia šipkarčių kontora. Gyvuoja per 18 metų. Šipkartes, pinigų persiuntimas, pilietybės popierių išėmimas, apdrauda ir daugelis kitų patarnavimų.

S. Heifetz, menedžeris

KALĖDINĖS EKSKURSIJOS

Atlankykite Lietuvą PER KLAIPĖDĄ

LIETUVIAMS GERAI ŽINOMA

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

(Per Gothenburgą, Svediją)

PATOGI IR GREITA KELIONĖ
PIGIOS LAIVAKORČIŲ KAINOS

Laivų išplaukimai iš New Yorko

Drottningholm, Lapkr. 19 (*)

Gripsholm, ... Gruodžio 8 (*)

*) Kalėdų Ekskursija į Lietuvą.

Brošiurėlė apie kelionę ir Kalėdines ekskursijas į Lietuvą, gaunama nemokamai, visose mūsų autorizuotose agentūrose ir Švedų Amerikos Linijos skyriuose.

SWEDISH AMERICAN LINE

MONTREAL, QUE., 1410 Stanley St.
HALIFAX, 71 Upper Water St.
WINNIPEG, 470 Main St.
CALGARY, Union Building